

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI

FEN VE SOSYAL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENME
STİLLERİNE GÖRE SOSYAL BECERİLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayten EYAMOĞLU

Lefkoşa
Ocak, 2019

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ANA BİLİM DALI

FEN VE SOSYAL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENME
STİLLERİNE GÖRE SOSYAL BECERİLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayten EYAMOĞLU

Danışman: Doç. Dr. Aşkın KİRAZ

Lefkoşa
Ocak, 2019

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Ayten Eyamoğlu’na ait “Fen ve Sosyal Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme Stillerine Göre Sosyal Becerilerinin Değerlendirilmesi” isimli bu çalışma, jürimiz tarafından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Ayhan Çakıcı EŞ (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Gözde LATİFOĞLU (Üye)

Doç. Dr. Aşkın KİRAZ (Danışman)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

..... / /

Prof. Dr. Fahriye ALTINAY AKSAL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Bu tezin içeriğinde sunulan verileri, bilgileri, dokümanları, akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce, sonuç ve bilgilere bilimsel etik kuralların gereği olarak eksiksiz şekilde uygun atıf ve kaynak göstererek belirttiğimi beyan ederim.

Ocak 2019

Ayten Eyamoğlu

ÖZET

Fen ve Sosyal Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme Stillerine Göre Sosyal Becerilerinin
Değerlendirilmesi

Ayten EYAMOĞLU

Yüksek Lisans, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Aşkın Kiraz

Ocak, 2019

Bu araştırmada, fen ve sosyal yetenek gruplarında eğitim sürecine devam eden öğrencilerin sosyal becerilerinin öğrenme stillerinden etkilenme durumları incelenmiştir. Araştırmada, iki farklı değişken arasındaki ilişki belirlenmesi amaçlandığından, desen, nicel yöntemle uygun ilişkisel tarama biçiminde tasarlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu Kıbrıs'ın kuzeyinde Lefkoşa İlçesinde özel bir okulda eğitim gören 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıf toplam 83 öğrenciden oluşmaktadır. Bu araştırma için veri toplama aracı olarak öğrenciler hakkında bilgi edinmek amacıyla Kişisel Bilgi Formu, öğrencilerin akademik benliklerini belirlemek amacıyla Kuzgun (2006) tarafından geliştirilen Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, öğrenme stillerini belirlemek amacıyla Aşkar ve Akkoyunlu (1993) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri ve sosyal beceri düzeylerini belirlemek amacıyla Avcıoğlu (2007) tarafından geliştirilen Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 20 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde frekans ve yüzdelerden, sayısal karşılaştırmalar için Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testlerinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre bireylerin öğrenme stilleri ile sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Tüm bulgular, alt amaçlar doğrultusunda tablolar ile ifade edilerek yorumlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: fen yetenek, sosyal yetenek, sosyal beceri, öğrenme stilleri, akademik benlik.

ABSTRACT

The Evaluation of Children's Social Skills According to their Scientific and Social Learning Abilities

Ayten EYAMOĞLU

Master's Degree, Counselling and Psychological Guidance Department

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Aşkın Kiraz

January, 2019

This study evaluates the effects on how children's learning patterns effect their social skills. Children in groups of science and social talents are evaluated throughout their education. In order to determine the relativity between two variables, the study is designed appropriate to a quantitative technique. The sample including year, 4, 5, 6, 7 and 8 have a total of 83 students who are researched in a private school located in the capital of The Turkish Republic of Northern Cyprus, Nicosia. In order to collect the demographic data for this research, a Personal Information Form was applied. Self-Evaluating Academic Scale was used to determine academic successes which is developed by Kuzgun (2006). To determine learning abilities Kolb Learning Abilities Inventory adopted to the Turkish language by Aşkar and Akkoyunlu (1993) was used. For determining the social skills, Social Skills Measurement Scale developed by Avcioğlu (2007) was used. The collected data was analysed by the SPSS 20 package program. Once the data was decoded in order to get a comparison of frequencies and percentages, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis tests were used. The results of this study show that individual's social skill levels are not effected by their learning patterns. In accordance with the sub-objectives the findings have been stated with tables.

Keywords: scientific talent, social talent, social skill, learning abilities, academic awareness.

TEŞEKKÜR

Öncelikle çalışmam süresince beni yönlendiren, tecrübelerini aktaran, akademik bilgi, donanımı, sabır ve sevgisi ile her zaman bana rehber olan değerli hocam Doç. Dr. Aşkın KİRAZ'a teşekkür ederim.

Çalışmamda beni motive eden çok değerli aileme; her zaman bana ümit veren, desteğini her koşulda hissettiğim dostlarıma, desteği, sevgisi ve sabrı için Hatice KUBİLAY'a, veri toplama sürecinde desteğini esirgemeyen meslektaşlarım ve çalışma arkadaşlarıma, araştırmamı sürdürüken çalıştığım, hayatımızdaki kıymetlerini bir kez daha hissettiğim meslek yaşamım boyunca birlikte olmaktan çok büyük keyif aldığım çocuklarıma ve akademik tecrübe kazanmamda katkısı olan, benimle birlikte bu serüvende yolculuk eden herkese teşekkür eder, sevgilerimi sunarım.

Ayten EYAMOĞLU

Lefkoşa, Ocak 2019

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	ii
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Sınırlılıklar.....	6
1.5. Tanımlar.....	6

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	7
2.1. Öğrenme	7
2.1.1. Öğrenme Kuramları.....	9
2.1.2. Öğrenme Stilleri Kavramı	11
2.1.3. Öğrenme Stilleri Modelleri	12
2.1.3.1. Kolb Öğrenme Stilleri.....	12
2.1.3.2. Dunn ve Dunn Öğrenme Stili Modeli.....	15
2.1.3.3. Reinert Öğrenme Stili Modeli.....	15
2.1.3.4. Jung Öğrenme Stili Modeli.....	15
2.1.3.5. Honey ve Mumford Öğrenme Stili Modeli.....	16
2.1.3.6. McCarthy Öğrenme Stili Modeli	16
2.1.4. Öğrenme Stiline Uygun Öğrenme	17
2.1.5. Öğrenme Stili Sınıf ve Boyutları.....	18
2.1.5.1. Görsel Öğrenme Stili	18
2.1.5.2. İşitsel Öğrenme Stili	18
2.1.5.3. Kinestetik/Dokunsal Öğrenme Stili	18
2.2. Sosyal Beceri	19
2.2.1. Sosyal Becerilerin Özellikleri	19
2.2.2. Sosyal Beceri Eğitimi ve Önemi	20
2.2.3. Sosyal Becerilerin Ölçülmesi	22

2.2.4. Sosyal Becerilerin Sınıflandırılması.....	22
2.3. Fen ve Sosyal Yetenek.....	23
2.3.1. Fen Bilgisi Dersi Öğretim Programı	23
2.3.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı	25
2.4. İlgili Araştırmalar	26

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	34
3.1. Araştırmanın Modeli.....	34
3.2. Çalışma Grubu.....	34
3.3. Veri Toplama Araçları.....	35
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	35
3.3.2. Akademik Benlik Kavramı Ölçeği	35
3.3.3. Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri (KÖSE).....	36
3.3.4. Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ).....	36
3.4. Verilerin Analizi	38

BÖLÜM IV

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA	39
4.1. Örneklem Grubu Öğrencilerinin Fen ve Sosyal Yeteneklerine Göre Ayrılması	39
4.2. Fen ve Sosyal Yetenek Öğrencilerinin KÖSE Puanlarının Alt Boyutlara Göre Dağılımı.....	40
4.3. Fen ve Sosyal Yetenek Öğrencilerinin SBDÖ Puanlarının Alt Boyutlara Göre Dağılımları	43
4.4. Fen ve Sosyal Yetenek Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Sosyal Beceri Puanlarının Demografik Özelliklere (Cinsiyet, Yaş, Anne-Baba Eğitim Durumu) Göre Dağılımı	44
4.5. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE ve SBDÖ puanları arasındaki ilişki	58

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	60
5.1. Sonuç	60
5.2. Öneriler	61
KAYNAKÇA.....	64
EKLER.....	74
Ek 1. Kişisel Bilgi Formu.....	74
Ek 2. Akademik Benlik Kavramı Ölçeği.....	75
Ek 3. Kolb Öğrenme Stili Envanteri	76
Ek 4. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği	78
ÖZ GEÇMİŞ	80

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.	Demografik özellikler.....	35
Tablo 2.	İlköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin fen ve sosyal yeteneklerine göre puan dağılımları.....	39
Tablo 3.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE'nin alt boyutlarına göre puan dağılımları	40
Tablo 4.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE alt boyutlarına göre dağılımları	41
Tablo 5.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SBDÖ'nün TSB, İBB, GİYB, KKEB ve BB alt boyutlarına göre puan dağılımları	43
Tablo 6.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının cinsiyet değişkenine göre dağılımı	44
Tablo 7.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının yaşa göre dağılımı.....	45
Tablo 8.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı	46
Tablo 9.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının baba eğitim durumuna göre puan dağılımı	47
Tablo 10.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının cinsiyete göre dağılımı	48
Tablo 11.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının yaşa göre dağılımı	48
Tablo 12.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı	49
Tablo 13.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı	49
Tablo 14.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının cinsiyete göre dağılımı	50
Tablo 15.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının yaşa göre dağılımı	50
Tablo 16.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı.....	51
Tablo 17.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı	51
Tablo 18.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin AY puanlarının cinsiyete göre dağılımı	52
Tablo 19.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin AY puanlarının yaşa göre dağılımı	52

Tablo 20.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin AY puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı	53
Tablo 21.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin AY puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı	54
Tablo 22.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının cinsiyete göre dağılımı	54
Tablo 23.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının yaşa göre dağılımı	55
Tablo 24.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı	56
Tablo 25.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı	57
Tablo 26.	Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE ve SBDÖ puanları arasındaki ilişki	58

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kolb öğrenme stili	14
-----------------------------------	----

KISALTMALAR DİZİNİ

AY	: Aktif Yaşantı
BB	: Bilişsel Beceriler
DB	: Duyusal Beceriler
GİYB	: Grupla İş Yapma Becerileri
GY	: Yansıtıcı Gözlem
İBB	: İlişkiyi Başlatma Becerileri
İSB	: İlişkiyi Sürdürme Becerileri
KKEB	: Kendini Kontrol Etme Becerileri
KÖSE	: Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
SBDÖ	: Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği
SDBÇB	: Saldırgan Davranışlarla Başa Çıkma Becerileri
SK	: Soyut Kavramsallaştırma
SKEB	: Sonuçları Kabul Etme Becerileri
SY	: Somut Yaşantı
TKB	: Temel Konuşma Becerileri
TSB	: Temel Sosyal Beceriler
YVB	: Yönerge Verme Becerileri

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Bireylerin kişilik özellikleri doğarken beraberinde getirdiği kalıtsal özellikleri ile birlikte, büyük ölçüde içinde doğup büyüdüğü çevreden etkilenir. Bireyi diğer canlılardan ayıran ve toplumsal bir varlık haline gelmesini sağlayan en önemli etken öğrenme yeteneğine sahip olmasıdır. Birey, dünyaya geldiği zaman bilinçli davranışlar gösteremezken yaşaması için gerekli olan tüm davranışlarını çevresi ile girdiği etkileşimler sonucu bilinçli hale getirir. İnsanoğlunun hayatına devam edebilme sürecinde meydana gelen gerek olumlu gerekse olumsuz kazandığı tüm bilgi, tutum, beceri ve değer davranış değişiklikleri öğrenme olarak ifade edilmektedir (Adatepe, 2014). Birey çevresi ile girdiği etkileşimden kendisinin etkilendiği gibi içinde bulunduğu çevreyi de etkiler. Öğrenme durumu birikimli olarak birbirini takip eden etkileşimler sonucunda oluşmaktadır. Buna bağlı olarak öğrenmeyi meydana getiren her türlü etkileşim eğitim ortamlarına taşınmaktadır.

Eğitim, birden fazla farklı kaynakta, farklı şekillerde ve farklı yönlerde tanımlansa da genel anlamda “bireyin veya bireylerin meydana getirdiği davranışlarda, kendi yaşantısı durumunda ve kasıtlı olarak istenilen davranış değişikliğini, meydana getirme süreci” olarak tanımlanır. Eğitim sürecindeki temel amaç, bireyler için belirlenen sürede istenilen yeni hedeflere ulaşmanın yanında, var olan davranışların olumlu değişimler meydana getirmesidir (Demir, 2006).

Eğitimin birçok farklı fonksiyonları bulunsa da temel fonksiyonu, bireyleri hayata hazırlamaktır. Eğitim aşamaları zorunlu olarak başlamakla birlikte gönüllü olarak devam etmektedir. Bu nedenle eğitim, bireylerin zorunlu olarak geçtikleri eğitim aşamalarında, içinde bulundukları sosyal çevre ile uyum sağlayabilme ve uygun yollarla iletişim kurabilme becerilerini kazandırmanın yanında, sosyal çevrelerinde meydana gelebilecek çatışma durumlarını, etkili bir şekilde çözebilme potansiyellerini geliştirmeyi hedeflemektedir.

Eğitim programlarında yer alan fen bilimleri dersi ile geliştirilmesi hedeflenen fen yetenek, bireylerin aktif katılımını artırmanın yanında bilgiyi elde

etme sürecine ilişkin yöntem ve becerileri kazandırmayı hedeflemektedir. Geliştirilen fen yetenek; bireyde araştırma, analitik düşünme, çevreyle uyum ve anlamlandırma, ilişki kurma becerileri, takım çalışması, neden sonuç ilişkisi, karar verme gibi davranışların ve tutumların gelişmesine yol açar; böylelikle bireyde güçlü sosyal beceriler oluşur (Kenç ve Oktay, 2002). Sosyal bilgiler dersi ile bireyin toplumda var oluş sürecinde geliştirilmesi hedeflenen; eleştirel düşünme potansiyeli gelişmiş, etkin ve yaratıcı, sorumluluk sahibi, sosyal davranan ve karar verebilme yetisine sahip bireyler yetiştirmektedir. Sosyal yeteneği gelişmiş birey, toplumsal yaşama aktif katılım sağlayan, problem çözme potansiyeli yüksek olan, gözlem yeteneği güçlü, araştırmacı, empati yapma becerileri güçlü ve çevresi ile uyum sağlayan bireyler haline gelir (Uzun, 2006).

Bunun yanında eğitim, bireylerin öğrenmeye yönelik tüm özelliklerini yansıtan öğrenme stillerine bağlı olarak, mevcut olan veya kazanılan becerileri donatmayı amaçlamaktadır (Üredi ve Güven, 2007). Bireylerin öğrenme süreçlerinde bilgiyi algılayış biçimleri ve işleyiş biçimleri bilinmesi gereken önemli bir zihinsel süreçtir (Can, 2015). Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda öğrenme süreçlerinin de bu farklılıklardan etkilendiği söylenebilir. Bu bağlamda her bireyin farklı öğrenme yollarına sahip olması, eğitimde öğrenme stillerinin doğmasına vesile olmuştur.

Öğrenme stili kavramı ile ilgili birçok araştırmacı tarafından çeşitli araştırmalar yapılmış ve birçok model ortaya koyulmuştur. İlk kez 1960 yılında Rita Dunn “öğrenme stili” kavramı ile çalışmaya başlamıştır. Bu kavram, bireyin öğrenmeye yönelik özelliklerini içermektedir (Orak, 2015). Öğrenme stili ile yapılan birçok araştırma ve ortaya konulan birçok model olsa da, bu araştırmalar temelinde, bireyin veya bireylerin bilgiyi nasıl kavradıklarını, bilgiyi nasıl işleyip depoladıklarını ve geri sunduklarını ortaya koymaktadır (Babacan, 2010).

Eğitim sürecinde zorunlu eğitim kapsamında yer alan ilköğretim ve ortaöğretim; bireylere bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıklar temelinde sosyal beceriler kazandırmayı da amaçlamaktadır. Bireylerin sosyal beceri kazanması ve kazanılan tüm sosyal becerilerin farklı ortamlarda uygulanması, öğrenme stillerine bağlı tutulmaktadır. Sosyal beceriler bireylerin sorumluluk sahibi olmasında, diğer bireylerle iyi ilişkiler içerisinde olmasında, başkalarına yardım edebilme sorumluluğu kazanmasında ve kendi haklarını doğru şekilde, doğru zamanda kullanmasında önem kazanmaktadır. Toplumsal yaşamda gerekli olan sosyal beceri

kazanımı, bireylerin toplumdaki tutum ve davranışlarını, bireyin toplum içinde var olduğunun bilincine varmasını ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilmesi için sosyal beceri kazanmasını desteklemektedir (Çubukçu ve Gültekin, 2006).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), sosyal beceri gelişimini etkileyen faktörleri; ebeveyn, akran, arkadaş etkileşimi, eğitim ortamının sosyal durumu, çocukların bireysel özellikleri olarak sıralamaktadır (MEB, 2004). Sosyal beceri kazanımları üzerine eğitimcilerin yaptığı birçok çalışmada sosyal beceri kazanımı yeterli olmayan bireylerin yaşam boyu sosyal ilişkilerinin zayıf olacağı, bireyler arası ilişkilerde, duygusal durumlarda, okul ortamında ve mesleki ortamlarında çeşitli problemlerle karşılaşabileceği savunulmuştur (Perren ve Alsaker, 2006; Savyer, 2009).

Sosyal beceri eksikliği özel gereksinimi olan bireylerde daha sık görülse de yaş ve cinsiyet faktörü oldukça önemlidir. Çocukluk döneminde sosyal beceri eksikliği iki şekilde yaşanır. Bunlardan biri sosyal davranışın duygusal tepkileri baskılaması ve ikincisi de davranış repertuarında sosyal becerinin olmaması durumudur. Sosyal becerinin olmaması durumunu ortadan kaldırabilmek için olmayan veya kazanılmayan sosyal becerilerin kazanılması ve var olan sosyal becerilerin genişletilmesi uygundur (Avcıoğlu, 2007).

Bireylerin, yaşamları boyunca sağlıklı, mutlu, huzurlu bir yaşam sürebilmeleri için kazanılan sosyal becerilerin kullanılması oldukça önemlidir. Bu bağlamda başarılı olmalarını, hayattan tat almalarını ve temel eğitim basamağından başlayarak yeteneklere göre ayrılan bireylere kazandırılan sosyal beceriyi en iyi şekilde kullanmalarını sağlamak oldukça önemlidir. Bireylere sosyal beceri kazandırma aşamasından, kullanma aşamasına kadar olan süreçte bilimin rehberliği kullanılmalı ve bilimsel çalışmalar yapılmalıdır. Bu araştırma, bu düşünceler ışığında doğmuştur. Çalışma, “Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal becerileri öğrenme stillerinden nasıl etkilenmektedir?” problemini çözmek üzere tasarlanmış ve yürütülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı

Sayısal ve sözel olarak da sınıflandırılabilen fen ve sosyal yeteneklerinde eğitim sürecine devam eden öğrencilerin sosyal becerilerinin öğrenme stillerinden etkilenme durumları bu çalışma için hedef seçilmiştir. Çalışmada öğrencilerin fen ve sosyal yeteneklerine göre eğitim sürecinde kullanılan öğrenme stilleri merkezinde sosyal becerilerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın genel amacı

doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar oluşturulmuştur ve bulgular alt amaçlar paralelinde yorumlanmıştır:

- a. Zorunlu eğitim sürecinde öğrenim hayatlarına devam eden ve eğitim programlarına fen derslerinin de katıldığı ilköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri fen ve sosyal yeteneklerine göre nasıl ayrılmaktadırlar?
- b. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin Kolb Öğrenme Stili Envanterinin (KÖSE) Yerleştiren, Ayrıştıran, Özümseyen ve Değiştiren alt boyutlarına göre dağılımları nasıldır?
- c. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin (SBDÖ) Temel Sosyal Beceriler (TSB), İlişkiyi Başlatma Becerileri (İBB), Grupla İş Yapma Becerileri (GİYB), Kendini Kontrol Etme Becerileri (KKEB) ve Bilişsel Beceriler (BB) alt boyutlarına göre dağılımları nasıldır?
- d. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin öğrenme stilleri ve sosyal becerileri, demografik özelliklere (yaş, cinsiyet, anne-baba eğitim durumu) göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- e. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE puanları ile SBDÖ puanları arasında bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireyin dış dünyayı algılamasıyla başlayan içsel serüvenini çevresiyle girdiği etkileşimler sonucu disipline etmesi, bireyi sosyal bir varlık haline getirir. Birçok farklı biçimde tanımlanan öğrenmenin, genel olarak davranışlarda gözlemlenen kalıcı izli değişiklik olduğu uzmanlar tarafından vurgulanmaktadır (Fidan, 1996). Bireyler, sosyal becerilerini içinde bulundukları sosyal grubun davranışlarını model alarak, taklit ederek öğrenirler. Bu davranışlar sonucunda aldıkları geribildirimlerle öğrendikleri davranış kalıcı hale getirmektedirler. Bireylerin sözü edilen öğrenme durumlarını gerçekleştirebilmeleri için kendi öğrenme özelliklerinin farkında olmaları gerekmektedir. Öğrenme stilleri, yani öğrenme sürecini etkileyen bireysel farklılıklar, bireyin öğrenmeye yönelik tercihlerini ifade eder. Bireyin öğrenmeye yönelik tercihleri bilinirse, öğrenmenin daha kolay bir biçimde gerçekleşebilmesi için nasıl bir öğretim programının sonunda öğrenmenin gerçekleşebileceği tespit edilmiş olur (Babadoğan, 2002). Günümüzde sosyal becerilerin kişiler arası iletişimdeki önemi fark edilerek, eğitim programlarında sosyal beceri eğitimleri yer almaya başlamıştır. Farklı yaş gruplarındaki bireylere gelişim özellikleri göz önünde

bulundurularak, sosyal beceri eğitim programları hazırlanmasıyla, öğretilen bu sosyal becerilerin etkililiği ve öğrenilenlerin kullanılma durumlarını etkileyen etmenler belirlenmeye çalışılmaktadır (Sucuoğlu ve Çiftçi, 2003). Bu eğitim programları bireylerin öğrenme stillerine uygun tasarlandığı takdirde, kendi öğrenme özelliklerine göre öğrenen, sosyal, duygusal ve psikolojik duygu durumları pozitif yönde gelişen bireyler yetiştirilmiş olur. Buna bağlı olarak sosyal becerileri güçlü yetiştirilmiş bireyler, akademik yönden ilerleme göstermektedir (Ögel, Tarı ve Eke, 2006). Bunun yanında verilen sosyal beceri eğitim programlarının kalıcılığının sağlanması, sosyal açıdan kabul gören yeni ve olumlu davranışlar geliştirilmesine ve bu davranışlar sayesinde sosyal gruplara daha kolay dahil olma yetilerine neden olmaktadır (Çetin, Kaymak ve Bilbay, 2003).

Kişiler arası ilişkilerde, bireyin kendinin ve diğerlerinin duygu, düşünce ve davranışlarını anlama ve buna uygun davranma yeteneği onu sosyal çevresiyle uyumlu bir kişi haline getirecektir. Yeterli sosyal beceri gelişimi gösteren birey yaşamı boyunca kişiler arası ilişkilerinde, duygusal hayatında, okul hayatında ve meslek hayatında karşılaşılabileceği çeşitli olası problemleri ortadan kaldıracaktır (Yüksel, 2017).

Yapılan literatür taramasında günümüz eğitim sisteminde yer alan sosyal beceri eğitiminin, öğrenme stilleri ile ilişkisine dayalı bir öğretim yönteminin varlığına rastlanmamıştır. Eğitim programlarında yer alan sosyal beceri eğitiminin gerçek yaşamla arasında yeterli bağın kurulamadığı düşünülmektedir. Çalışmada değerlendirilen sosyal beceriler geliştirildiği takdirde, bireyin karşılaştığı sosyal durumlar ile etkili bir biçimde başa çıkma becerilerinin geliştirileceği düşünülmektedir. Kazandırılması gereken sosyal davranışlar mümkün olduğu kadar günlük yaşamla ilişkilendirilmelidir. Bu da, bireyin kendine özgü seçmiş olduğu öğrenme stiline bağlı tutulmaktadır. Bireylerin sosyal açıdan yeterli davranışlar sergilemeleri diğerleri ile güçlü iletişim kurmalarına ve sosyal olarak kabul edilen davranışları göstermeye başlamalarına neden olmaktadır. Buna bağlı olarak, yeterli sosyal davranışları sergileyen bireylerin yaşamları boyunca sosyal ilişkilerindeki kabul artacaktır. Çevreyle etkileşim sürecinde öğrenilen sosyal beceri davranışları, eğitim sürecinde bireylerin öğrenme stilleri göz önünde bulundurularak kazandırılırsa bireyin hayatında kalıcı ve anlamlı hale gelecektir. Bu bilgiler ve araştırmalar önderliğinde geliştirilen bu çalışmanın, bireyin toplumla uyum sürecini

zedeleleyen sosyal beceri yetersizliklerinin ortadan kaldırılması adına eğitim programlarına ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

a. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Lefkoşa Kazasında özel bir okulda eğitim gören 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileriyle ve 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı Güz Dönemi ile sınırlıdır. Veriler, 2016 yılının Ekim ve Kasım aylarında toplanmıştır.

b. Sosyal Becerileri Değerlendirme (7-12), Kolb Öğrenme Stilleri ve Akademik Benlik Kavramı ölçeklerinin ölçtüğü nitelikler ile sınırlıdır.

c. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği verileri Temel Sosyal Beceriler, İlişkiyi Başlatma Becerileri, Grupla İş Yapma Becerileri, Kendini Kontrol ve Bilişsel Beceriler alt boyutları ile sınırlandırılmıştır.

d. Akademik Benlik Kavramı Ölçeği, Fen Yetenek ve Sosyal Yetenek alt boyutları ile sınırlandırılmıştır.

1.5. Tanımlar

Akademik Benlik: Bireyin akademik düzeyde kendini algılaması ve diğerlerine göre kendinin sahip olduğu yetenekler hakkında geliştirdiği farkındalık düzeyidir (Arseven, 1979).

Fen Yetenek: Bireyin kendisi ve doğa hakkında farkındalık geliştirmesi ve çevresinde yaşanan doğa olaylarına anlam vermesidir (Çakır, 2017).

Öğrenme Stilleri: Bireyin öğrenme sürecinde kendine ait olan yöntemlerle öğrenme tercihidir (Güven, 2004).

Öğrenme: Bireyin çevresi ile girdikleri etkileşim sonucunda davranışlarında meydana gelen nispeten kalıcı izli ve gözlenebilen değişimlerdir (Senemoğlu, 2007).

Sosyal Beceri: Bireyin içinde bulunduğu sosyal çevre ile etkileşimini artıran ve sosyal anlamda kabul gören davranışlar göstermesidir (Bacanlı, 2014).

Sosyal Yetenek: Toplumsal yaşama aktif bir biçimde uyum sağlama becerisinin var olmasıdır (Şener, 2013).

Sosyal Yeterlik: Öğrenilen sosyal beceri davranışlarını ortaya koyma yeteneğine sahip olma olarak tanımlanır (Bacanlı, 2014).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Öğrenme

Bireyin dünyaya gözünü açtığı anda yaşamını sürdürebilmesi ve kazanması gereken yaşam becerilerini yerine getirmesi uzun zaman alır. Kendi içsel serüvenini disipline edebilmesi ve kendi kendine yeter duruma gelmesi “öğrenme süreci” olarak adlandırılır. İnsanoğlu hayatını devam ettirebilmek için gerekli olan bilgi, tutum, beceri ve değer davranışlarını çevresi ile girdiği etkileşimler sonucunda kazanır (Adatepe, 2014). Çevreye uyum sürecinde, bireyin beraberinde getirdiği gizil güçleri yaşam deneyimlerinin desteklemesi sonucu davranışlarda gözlenen olumlu ve olumsuz değişimler öğrenme olarak ifade edilebilmektedir. Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için bireyin yaşantıları sonucu çevresi ile etkileşime girerek kazandığı duygu, düşünce ve davranışlarında oluşan kalıcı izli değişikliklerin gözlenmesi gerekmektedir (Aşkar ve Akkoyunlu, 1993).

Eğitim sistemlerinin önemli bir unsuru olan öğrenmenin tüm davranış bilimciler tarafından kabul görmüş tek bir tanımı yapılmamaktadır. Öğrenmenin ne olduğu ve nasıl gerçekleştiği ile ilgili araştırmalar uzun yıllardır eğitimciler, psikologlar ve sosyologlar tarafından yapılmaktadır. Araştırmalar boyunca öğrenme kavramı ile ilgili farklı varsayımlar ve tanımlamalar söz konusu olmuştur. Öğrenme, en genel ifade ile bireyin çevresi ile etkileşimi sonucu meydana gelen nispeten kalıcı izli davranış değişimleri olarak açıklanmaktadır (Senemoğlu, 2007). Gagne (1985), öğrenmeyi sadece büyüme süreci ile açıklamayıp, bireyin yeteneği ve karakteristik özelliklerinin çevresel değişkenlerden etkilenmesiyle belirli bir süreç sonunda davranışlarında meydana gelen değişim olarak ifade etmektedir.

Yapılan birçok araştırmada, öğrenme kavramı için bilim insanları tarafından farklı tanımlamalar yapılsa da genel olarak ulaşılan mana aynıdır. Söz gelimi Yeşilyaprak (2002), öğrenmeyi bireylerin davranışlarında gözlemlenebilen tekrar ve yaşantı sonucu meydana gelen davranış değişikliği olarak ifade etmiştir. Bray ve Mc Claskey (2014) ise öğrenmeyi bireyin dış dünyayı algılama süreci ile başladığını tanımlarken, Şimşek (2002), öğrenmenin çevresi ile girdiği etkileşimden sonra davranışlarda gözlemlenebilen değişiklikler olduğunu söylemiştir. Bacanlı (2014) öğrenmeyi bireyin, tekrar ve yaşantılar sonucu davranışlarında meydana gelen, kalıcı

izli ve süreklilik gösteren değişiklik olarak tanımlamıştır. Bower ve Hildgar (1981) öğrenmeyi bireyin içgüdüsel davranışları ile çevresiyle girdiğı etkileşim sonucu organizmada meydana gelen kalıcı izli davranış değişikliği olduğunu belirtmiştir. De Bello (1990), öğrenmeyi bireylerin içinde bulundukları sosyal ve fiziksel çevreleriyle uyum sağladıkları süreç olarak tanımlamaktadır. Ona göre öğrenme modelinin temelinde insan yaşantıları anlamlandırılır ve yeni yaşantılara yol gösteren rehber dönüşümleri yer alır. Kolb; öğrenme kavramını yaşantısal öğrenme kuramı ile deneyimlerin dönüştürülmesi sonucu bilginin davranışa dönüştüğü bir süreç olarak ifade etmektedir (Güler, 2015).

Öğrenme kavramı ile ilgili yapılan birçok araştırmada bireyde gözlemlenen davranış değişikliklerinin meydana geldiğı süreçte, çevrenin olumlu ve olumsuz birçok faktörün etkisi olduğundan söz edilmektedir. Doğduğı andan itibaren çevre ile etkileşime giren insanoğlunun öğrenme süreçlerini etkileyen iç faktörler dikkat, zeka, kaygı düzeyi, ilgi ve yetenekler, bilgi birikimi, güdülenme, genel uyarılmışlık hali ve motivasyon düzeyi olarak sıralanabilir (Eski, 2015). Öğrenmeyi etkileyen dış faktörler ise uygun zaman, çevredeki uyarıcılar (ses, ısı, ışık), öğretim yönteminin uygunluğu, materyalin netliği ve bulunan zamandır (Karakaş, 2018). Kendi öğrenme biçimleri ile ilgili bilgi sahibi olan bireyde, doğumu ile beraberinde getirdiğı içgüdüsel davranışların çevre ile etkileşimleri sonucunda öğrenme gerçekleşmektedir. Öğrenmenin gerçekleştiğı bu süreçte birçok farklı değişken etki etmektedir. Yaşam deneyimlemelerinin yanında davranış değişikliğini etkileyen unsurlar bilişsel, duyuşsal ve psikomotor olmak üzere üç alt boyutta incelenmektedir (Schmeck, 2013).

Her bireyin öğrenme potansiyeli vardır. Bireylerin kendi öğrenme biçimlerine göre öğrenme tarzları kendi içinde farklılık göstermektedir. Bunun temelinde bireysel farklılıklar yatmaktadır. Geleneksel eğitim sisteminde öğrenme ortamının koşulları her öğrenci için aynıdır. Tüm öğrencilere uygulanan materyaller, anlatılan konular, anlatım yöntemleri açısından birbirinden farklı olmamasına rağmen bireylerin öğrenme başarıları farklılık göstermektedir (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005). Öğrenme, her bireyin kendine özgü belirlediğı yolda gerçekleşir. Öğrenme, yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bundan dolayı bireylerin kendi öğrenme özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaları, öğrenme sürecinde karşılaşılabilecekleri zorlukları engelleyecektir. Tüm bu bireysel farklılıklar eğitimde öğrenme stillerinin doğmasına neden olmuştur. Öğrenme süreçlerinin hangi koşullarda nasıl

gerçekleştiği ile ilgili yapılan birçok araştırmada birbirinden farklılık gösteren yaklaşımlar ve modeller ortaya koyulmuştur (Beşoluk ve Önder, 2010).

2.1.1. Öğrenme kuramları.

Bireyler yaşamları boyunca çevreleri ile girdikleri etkileşimden bilgi, beceri, tutum ve değerler edinirler. Öğrenmenin temeli bu yaşantılardan edinilen değişikliklere dayanmaktadır. Bireyler kendi olgularını devam ettirebilmek için yaşam boyu bir öğrenme döngüsünde yer alırlar. Yüzyıllardır filozoflar farklı zamanlarda öğrenmeye yönelik tutumları, kendi dönemlerini temsilen farklı yaklaşımlarla açıklamışlardır (Adatepe, 2014). Öğrenme kuramları, davranışçı, bilişsel, duyuşsal ve nörofizyolojik olmak üzere dört temel grupta incelenmektedir. Var olan diğer öğrenme kuramları da bu yaklaşımlara ilişkilendirilerek oluşturulmuştur (Özden, 2014).

Davranışçı kuramlar yirminci yüzyıl başlarında ortaya çıkan ve organizmanın belli bir durumda uyarıcılara karşı verdiği tepkileri inceleyen bir yaklaşımdır. Davranışçı yaklaşım, öğrenmenin uyarıcı ile davranış arasında bir bağ kurularak geliştiğini ve pekiştireçler aracılığı ile davranışlarda değişimlerin gözlemlendiğini ileri süren bir yaklaşımdır (Bacanlı, 2014). Davranışçılara göre bireyler doğuştan iyi ya da kötü değildir. Bireyin kişiliğinin geçirilen yaşantılar sonucu oluştuğunu savunur. Yani davranışçılar için öğrenme, birer deneyimlemedir. Davranışçılara göre öğrenme, bireyde gözlenebilen davranışlardaki değişiklikler olarak tanımlanır. Bu kurama göre yaparak öğrenme esastır (Arslan, 2007).

Bireyin içsel süreçleri, davranışçılar için birer kara kutudur. Burada esas önemli olan kutuya giren uyarıcı ve kutudan çıkan tepkidir. Bu yüzden davranışçılar, bireyde meydana gelen davranış değişiklikleri ve bu değişikliğe neden olan uyarıcılar ile ilgilenirler. Burada insan zihni ve duygular önemli değildir. Öğrenmeyi, ölçülebilen ve gözlenebilen etkenlerle açıklarlar. Bireyi duyguları ile değil, dışarıya yansıyan yanları ile değerlendiren ve tarihte davranışçı kuram üzerinde çalışan önemli bilim adamları; I. Pavlov, J. B. Watson, E. I. Thorndike, E. R. Guthrie ve B. F. Skinner'dir (Topses, 2012).

Davranışçılar; zihinsel süreçleri ifade eden, zihin ve bilinç gibi kavramları kullanmak yerine daha çok şartlanma, tepki, organizma, uyarıcı, sönme, genelleme, kendiliğinden geri gelme, pekiştirme ve ceza kavramlarını kullanırlar. Bunun nedeni, davranışçılar için gözlenebilen ve ölçülebilen davranışların önemli birer faktör

olmasıdır (Senemoğlu, 2007). Pekiştirme, organizmada uyarıcıya verilen tepkinin tekrar gösterilme olasılığıdır. Ceza ise o davranışın tekrar gösterilme olasılığını ortadan kaldırır. İstendik davranışa hoş bir uyarıcının eklenmesi olumlu pekiştireç olarak adlandırılırken, istendik bir davranışa hoş olmayan bir uyarıcının çıkarılması olumsuz pekiştireç olarak tanımlanır. Ceza ise organizmaya istediği bir şeyin verilmemesi veya istediği bir şeyin engellenmesidir (Kaya, 2012). Davranışçılara göre öğrenme sürecinde bireyde davranış değişikliğinin sağlanabilmesi için tekrar, önemli bir unsurdur. Güdülenmek öğrenme için önemli bir süreçtir, çünkü birey öğrenme için istekli olmalıdır. Davranışçılar yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi tercih ederler. Çünkü birey öğrenme sürecinde yaptığını deneyimleyerek öğrenir (Karakaş, 2018).

Bilişsel kuramcılar, öğrenmenin doğrudan gözlenemeyen bir davranış olduğunu savunurlar. Bilişselciler için öğrenme zihinde gerçekleşen bir süreçtir. Bundan dolayı öğrenmenin zihinsel sonuçları ile ilgilenirler. Zihinde meydana gelen öğrenmenin, dışa yansması davranış olarak ifade edilmektedir (Özden, 2014). Bilişsel kuramcılar bilinç, algı, hayal gibi kavramları reddedip; anlama, algılama, düşünme, duyu ve yaratma kavramları üzerinde durmuşlardır. Karataş (2004), öğrenmenin bilgiyi alma, işleme ve kodlama biçimi olduğunu ifade eden bir süreç olduğunu savunur. Bilişselcilere göre bireyin bilgiyi, kendine göre alması ve işlemesi önemlidir. İnsan zihninin etkileşimde bulunduğu her şeyde anlam bulma çabasında olan dinamik bir yapıya sahiptir.

Duyuşsal kuramlar bireyin öğrenme doğasından fazla, duyuşsal sonuçları ile ilgilenirler. Duyuşsal sonuçlar, benlik ve ahlak gelişimi olarak ifade edilebilir. Bireyin yeniden var olması olarak nitelendirilen öğrenme; zihin, duyuş ve davranışın birlikte değişime uğraması ile meydana gelmektedir (Adatepe, 2014). Duyuşsalcılara göre davranış değişikliğini sağlayabilmek için öncelikle zihinsel yapının değişikliğe uğraması gerekmektedir. Duyuşsalcılar, kişilik gelişiminde öğrenmenin bilişsel ve davranışsal olduğu kadar duyuşsal anlamda da etkilendiğini ileri sürerler. Duyuşsalcılara göre benlik algısı geliştiği takdirde birey, kendini sever ve kendini gerçekleştirir. Buna bağlı olarak diğerlerini de sever ve kabul eder. Benlik gelişiminin sonul hedefi kendini gerçekleştiren insandır (Özden, 2014).

Nörofizyolojik kuramcılar öğrenmenin fizyolojik değişimler sonucu meydana gelen doğal bir olay olduğunu savunurlar (Süral, 2014). Bu kurama göre öğrenme durumunda bütün fizyolojik süreçler katılım gösterir. Beynin kendisine ulaşan

verilere anlam arayışı, bireyin doğuştan getirdiği bir özelliktir, bununla birlikte, öğrenme bu verilere anlam yükleme çabası olarak nitelendirilir. Öğrenme süreci sonunda nöronlarda yeni akson iplikçiklerinin oluştuğu iddia edilmektedir. Bu bağlamda, öğrenme davranışı yeni sinaptik bağların oluşumu ile gerçekleşir (Baştuğ, 2007). Keleş ve Çepni (2006), bireylerin rastgele ilişkilendirilmiş nöron ağları ile doğduğunu ve bu ağların duygusal yaşantılar aracılığı ile aktive olduğunu belirtmiştir. Bu kurama göre öğrenme limbik sistemde gerçekleşir. Limbik sistem yapısı içinde yer alan hipokampus, gelen bilgiyi kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarır. Bu bölgeden hasar almış bireyler, kodlama ve uzun süreli bellekte bilgiyi depolama sürecini gerçekleştiremediğini ileri sürerler. Nörofizyolojik kuramcılar, öğrenmenin kasıtlı ve kasıtsız gelişen süreçlerden meydana geldiğini savunur (Kaya, 2012).

2.1.2. Öğrenme stilleri kavramı.

Bireyin öğrenmeye yönelik özelliklerini içeren öğrenme stili kavramı 1960 yılında Rita Dunn tarafından ortaya atılmıştır (Orak, 2015). Daha sonraki yıllarda öğrenme stili kavramı ile ilgili çeşitli araştırma ve modeller ortaya konmuştur. Bu araştırmalar temelinde bireyin bilgiyi nasıl aldıklarını, işlediklerini, depoladıklarını, geri getirdiklerini ve öğrendiklerini ortaya koymaktadır (Babacan, 2010). Öğrenme stili kavramı bireylerin öğrenmeyi gerçekleştirirken kendilerine özgü seçtikleri yoldur. Bu yol bireyin kendi seçimini ifade etmektedir. Öğrenme stili, her bireyin kişiliği ve kendine ait olan öğrenme tercihindan oluşan genel niteliğidir (Güven, 2004). Birey, öğrenirken diğer bireylerle arasında olan benzerliklerinin yanında kendine has bir öğrenme modelinin olduğunu da ifade eder (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005).

Araştırmacılar öğrenme stillerini farklı şekillerde tanımlamışlardır. Öğrenme stili kavramı, bireye özgü tarzda, gündelik yaşamında genel olarak kendine ait olan seçimlerini ifade etmektedir (Adatepe, 2014). Öğrenme stillerinin temelini oluşturan öğrenme sürecinde, bireylerin aynı öğrenme ortamında gerçekleşen öğrenme deneyimi, yaşantılarının aynı olmasına rağmen edindikleri bilgiler açısından birbirinden farklılık göstermektedir. Bunun sebebi öğrenme sürecinde bireylerin kendilerine özgü yollar kullanmalarıdır (Arslan ve Uslu, 2014). Bilgiyi işlemenin bir yolu olan öğrenme stili kavramı, öğrenenin karakter özellikleri ve seçiminin ortaya konması olarak da açıklanmaktadır (Cevher, 2017). Her bireyin parmak izi gibi

öğrenme stiline sahip olduğunu ifade eden Dunn, öğrenme stilini her öğrencinin öğrenirken ve öğrendiği bilgiyi hatırlarken farklı ve kendine ait yollar kullanması olarak tanımlar (Güven, 2004). Jonassen ve Grobowski'ye (1993) göre öğrenme stilleri, farklı eğitim ve öğretim uygulamalarında yer alan bireylerin öğrenme tercihlerini ifade etmektedir. Öğrenmenin bireysel bir etkinlik olmasından dolayı, bireysel değişkenler diğer değişkenlere oranla daha çok gözlenmektedir. Bireysel farklılıklar her bireyin kendine ait öğrenme stilini ve öğrenme tercihini oluşturmalarına neden olur (Şimşek, 2007). Eyüboğlu (2010) bireyin zeka, motivasyon ve dışa dönük olma durumlarından meydana gelen bireye özgü öğrenme yöntemleri olduğunu ifade etmektedir. Grasha (1996) öğrenme stilini bireyin öğrenme sürecinde göstermiş olduğu yeteneği ve bilgiyi anlamlandırma süreci olarak, Boydak (2015) ise bireyin doğumu ile beraberinde getirdiği ve başarı düzeyini etkileyen etmenler olarak tanımlamaktadır.

Dunn'ın öğrenme stili kavramı ile ilgili yaptığı çalışmalardan sonra öğrenme stili kavramı ile ilgili birçok model ortaya konmuştur. Bütün bu modeller temelinde bireyin öğrenme sürecini etkileyen birçok farklı etkenin olduğu savunulmaktadır. Kolb Öğrenme Stili Modeli, Dunn ve Dunn'ın Öğrenme Stili Modeli, Reirent Öğrenme Stili Modeli, George Öğrenme Stili Modeli bu modellere verilebilecek örneklerden bir kaçıdır (Orak, 2015).

2.1.3. Öğrenme stilleri modelleri.

2.1.3.1. Kolb öğrenme stili modeli. Kolb'a ait öğrenme stili temeli yine kendisinin geliştirdiği deneyimsel öğrenme kuramına dayanmaktadır. Kolb (1981), öğrenmenin yaşantı ve deneyimler sonucu ortaya çıktığını ve öğrenme sürecinin bir döngü olmakla beraber her bireyin öğrenme yollarının birbirinden farklı olduğunu savunur. Deneyimsel öğrenme kuramına göre, düşünceler deneyimlere bağlı olarak sürekli değişiklik gösterir. Öğrenme stili modelini dört öğrenme yeteneğinin sonucu olarak ortaya koyar ve öğrenme biçimlerinin yer aldığı bu döngüyü "öğrenme çemberi" olarak tanımlar (Babacan, 2010). Öğrenme çemberinde yer alan bu yetenekler, somut yaşantılar (SY), yansıtıcı gözlem (YG), soyut kavramsallaştırma (SK) ve aktif yaşantılar (AY) olarak ayrılır. Birbirini izleyen bu dört aşama, yerleştiren, değiştiren, özümseyen ve ayrıştıran olmak üzere dört farklı grupta ele alınmaktadır.

Somut yaşantı öğrenme biçiminde yaşantı ve sorunlarla ilgilenmek ön plandadır (Güven, 2004). Bu öğrenme biçimine sahip bireyler, diğer bireylerle kurdukları iletişimden mutluluk duyarlar ve geri bildirim aldıkları ortamlarda bulunmaktan keyif alırlar ve grup çalışmaları, bireysel rol yapma teknikleri ve tartışmalara katıldıklarında ve hissettiklerinde en iyi şekilde öğrenirler (Kayacık, 2013). Bu gruptaki bireyler, insanlarla, değerlerle ve olayların içinde gerçekleştiği ortamın özgün koşullarıyla ilgilenirler ve onlar için öğrenilecek olan konuda “niçin?” sorusunun açıklanması önemli bir durumdur (Özden, 2014).

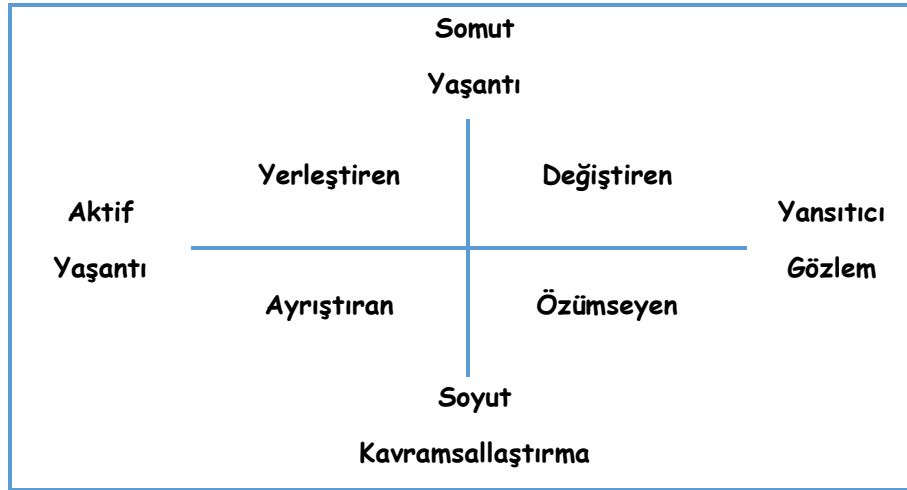
Soyut kavramsallaştırma öğrenme biçimine sahip bireyler, karşılaştıkları olay hakkında bir karar vermeden önce mantık yürütme ve özetleme yaparlar. Bu tip bireylerin öğrenmeleri sırasında düşünme ortamlarında bireysel çalışma olanağı yaratılmalıdır. Öğrenmeyi içselleştirmeleri için anahtar soruları “nasıl?” sorusudur (Aşkar ve Akkoyunlu, 1993). Bu öğrenme biçimine sahip bireyler tümünden geliş düşünme becerisi gelişmiş, sistematik planlanlama yapma özelliğine sahiptirler (Adatepe, 2014). Mantık ve düşünerek öğrenme ön plandadır; teorik okumalar, bireysel çalışmalar, fikir sunumları ilgilerini çeker (Gencel, 2007).

Yansıtıcı gözlem öğrenme biçiminde bireyler olayı önce dikkatle izler, algılar ve öğrenmeyi bu şekilde gerçekleştirir. Yansıtıcı gözlemi yüksek kişiler genellikle sakin, sabırlı, detaycı ve objektif bakış açısına sahip, “ne için?” ve “nasıl?” sorularına cevap arayan bireylerdir (Babacan, 2010). Bu tip bireyler için olayları duygular yolu ile anlamlandırma öndedir; fikir sahibi olurken kendi duygu, düşünce ve gözlemlerine güvenirler (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005).

Aktif yaşantı öğrenme biçimine sahip bireyler yaparak ve yaşayarak öğrenen, girişken, tez canlı, risk almayı seven ve geri bildirim alacakları uygulamalardan hoşlanan bireylerdir (Işık, 2011). Bu bireylerin öğrenme verimliliklerinin artırılması için projeler, grup çalışmaları, uygulamalı ödevler ve özellikle sentez yapabilecekleri ve sorun çözebilecekleri öğrenme ortamları oluşturulmalıdır (Aşkar ve Akkoyunlu, 1993).

Kolb’un (1981) öğrenme sürecindeki döngüsünde, iki ana eksen yer alır. Dikey eksen somut yaşantı ve soyut kavramsallaştırma bulunmaktadır. Yatay eksen ise aktif yaşantı ve yansıtıcı gözlem yer almaktadır. Öğrenme sürecindeki iki temel boyutu ifade eden bu eksenler, aynı zamanda öğrenme çemberinin de temelini oluşturmaktadır. Birinci boyut bilgi veya yaşantının nasıl alındığıyla, ikinci boyut ise algılananların nasıl iyileştirildiğiyle ilgilidir (Ağca, 2006). Bu dört öğrenme biçimine

sahip bireylerin, bilgiyi öğrenme yolları birbirinden farklılık göstermektedir. Soyut kavramsallaştırma düşünerek, somut deneyim hissederek, yansıtıcı gözlem izleyerek, ve aktif deneyim ise yaparak öğrenmeyi gerçekleştirmektedir (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005) (Şekil 1).

Şekil 1. Kolb Öğrenme Stilleri Modeli (Kolb, 1981)

Değiştiren öğrenme stiline sahip bireylerde somut yaşantı ve yansıtıcı gözlemin birleşmesi sonucu öğrenme gerçekleşir. Bu öğrenme stiline sahip bireyler öğrenme durumunda dikkatli, sabırlı, nesnel ve olaylar karşısında hemen müdahalede bulunmaktansa, gözlem yapmayı tercih eden bireylerdir (Güler, 2015). Düşüncelerini biçimlendirirken olayların birçok yönünü değerlendirebilirler. Detaycı ve sakin özellikleri, durumları birçok açıdan gözden geçirmelerine sebep olur. Değiştiren grubunda yer alan bireyler izleyerek veya hissederek öğrenmeyi gerçekleştirirler (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005). Genellikle sanat, gazetecilik, tiyatro, psikoloji gibi sosyal alanda çalışabilecekleri meslek gruplarında yer alırlar (Ağca, 2016).

Yerleştiren öğrenme stili somut yaşantı ve aktif yaşantı öğrenme yollarının bileşkesidir. Bu öğrenme stiline sahip bireylerde öğrenme durumlarında yaparak ve hissederek öğrenme söz konusudur (Kayacık, 2013). Yeni deneyimler içinde yer alma ve plan yapma bu öğrenme stiline sahip bireylerin belirgin özelliklerindendir. Öğrenme ortamında açık fikirlidirler ve değişimlere hızlıca ayak uydurabilirler (Güven, 2004).

Özümseyen öğrenme stili soyut kavramsallaştırma ve yansıtıcı gözlem öğrenme yollarının bileşkesidir. Bu öğrenme stiline sahip bireyler, öğrenme durumunda soyut kavramlar ve fikirlere önem verdikleri için düşünmeye dayalı

durumlarda daha başarılıdırlar. Özümseyen gruba ait bireyler iyi sentezleme yaparlar. Bu grupta yer alan bireylere verilen bilgilerin mantıklı ve sıralı olması gerekir (Bodur, 2016). Düşünerek veya izleyerek öğrenmelerini gerçekleştiren bu gruptaki bireyler için öğretmen, bilgi kaynağıdır (Gencel, 2007).

Ayrıştıran öğrenme stili aktif yaşantı ve soyut yaşantı öğrenme yollarının bileşkesidir. Bu öğrenme stiline sahip bireyler, öğrenme durumlarında sistemli olarak planlama yaparlar. Problem çözme, karar verme, fikirlerin mantıksal analizi en belirgin özelliklerindendir (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005). Bu öğrenme gurubunda yer alan bireylerin öğrenmeleri yaparak ve dönüştürerek gerçekleşir. Genellikle tıp, mühendislik, bilgisayar bilimleri gibi meslek gruplarını tercih etmektedirler (Ağca, 2006).

2.1.3.2. Dunn ve Dunn öğrenme stili modeli. Dunn ve Dunn öğrenme stili modeli bireylerin biyolojik ve kişisel özelliklerinin gelişimini göz önünde bulundurarak oluşturulmuş beş alanda incelenmiştir (Babacan, 2010). Model oluşturulurken dikkate alınan beş temel uyarıcı; fiziksel özellikler, duygusal özellikler, çevresel koşullar, sosyal tercihler ve psikolojik özelliklerdir. Dunn'a göre bireylerin belirlenen düzeyde bir öğrenme gösterebilmeleri için, öğrenme etkinliği sırasında çevrelerindeki uyarıcılarla ilgili tercihlerinin büyük önemi vardır (Özer, 2010). Dunn ve Dunn her bireyin güçlü yanları olduğunu ve bu güçlü yanların bireyden bireye farklılık gösterdiğini savunur. Bireylerin öğrenebilir potansiyeli vardır fakat herkesin öğretimsel tercihi farklıdır. Farklı öğretimsel çevreler, kaynaklar ve yaklaşımlar farkı öğrenme stillerine göre düzenlenebilir (Tuzcu, 2016).

2.1.3.3. Reinert öğrenme stili modeli. Reinert (1976) öğrenme stilli modelini geliştirirken bilişsel becerileri temel almıştır. Bu öğrenme stiline sahip bireyler görerek, işiterek, sözlü semboller ve hareket temelli öğrenenler olarak dört grupta yer alır. Reinert, görerek öğrenen bireylerin daha çok görme duyusunu, işiterek öğrenenlerin işitme duyusunu, sözlü sembollerle öğrenenlerin sözel öğeleri ve hareket temelli öğrenenlerin ise daha çok dokunma duyusunu kullanmayı tercih ettiklerini ifade etmektedir (Güven, 2004).

2.1.3.4. Jung öğrenme stili modeli. Carl Jung tarafından geliştirilen kişilik tipleri kuramına göre insanlar arasında birçok benzer özellikler olduğu gibi, birçok

farklı özellikler de vardır (Bozkurt ve Orak, 2016). Bu öğrenme stilli modellerinde dışa dönük öğrenme stilineki birey dış etkenlerle öğrenme çabasında, içe dönük öğrenme stilineki birey iç dünyasında öğrenme çabasıdır (Kayacık, 2013). Düşünen, duygusal öğrenme stilineki birey, duyuları ile öğrenirken sezgisel öğrenme stilineki birey hipotezler sonucu öğrenmeye çalışır. Yargısal öğrenme stilineki birey kararlı davranışlar gösterirken, algısal öğrenme stillinde merak vardır (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005).

2.1.3.5. Honey ve Mumford öğrenme stili modeli. Honey ve Mumford çalışmalarının temelinde Kolb'un modeli yer almaktadır (Güven, 2004). Honey ve Mumford öğrenme stiline göre bireyler eylemciler, kuramcılar, pratik ve derin düşünenler olmak üzere dört farklı öğrenme stili altında toplanır (Yıldırım, 2012). Eylemci öğrenme stiline sahip bireyler, daha çok aktif olmaktan hoşlanan, belirli kalıplara sokulmaktan kaçınan ve öğrenme ortamlarında rahat edecekleri durumları tercih eden bireyler iken, kuramcılar eylemcilerin aksine öğrenme aktivitelerinde duygu ve sezgilerden faydalanmayıp akılcı ve mantık yolunu izlerler (Tuzcu, 2016). Pratik grubundaki bireyler öğrenmeleri esnasında tüm bilgiden ziyade ihtiyaçları doğrultusunda bilgi seçerler, derin düşünenler ise öğrenme ortamlarında sürecin içinde yer almaktansa uzaktan durumu değerlendirmeyi seçerler (Cevher, 2017).

2.1.3.6. McCarthy öğrenme stili modeli. McCarthy (1985) öğrenme stilleri modeli çalışmalarında 4MAT isimli kendi sistemini geliştirmiştir. McCarthy'nin öğrenme stili kuramı, Kolb'un geliştirdiği öğrenme stillerinin sağ-sol beyin yarımküreleri ile ilişkisini ve her bir öğrenme stiline sahip bireyin öğrenirken cevap aradıkları “niçin-ne-nasıl-ise?” sorularının önemini ortaya koyan bir kuramdır (Babacan, 2010). McCarthy, geliştirdiği öğrenme stili modelini hissederek öğrenme stili, gözlemleyerek öğrenme stili, düşünerek öğrenme stili ve yaparak öğrenme stili olarak dört grupta ele almıştır. Başlangıçta bireysel farklılıklara duyulan ilginin bir sonucu olan öğrenme stillerinin, en genel anlamıyla bireylerin öğrenmeye yönelik eğilim ve tercihlerini gösterdiği ifade edilebilir. Öğrenmekte olan bireyin öğrenme özelliklerinin farkında olması, eğitim hayatında önemli bir yer tutmaktadır (Aşkar ve Akkoyunlu, 1993). Bireyin bilgiyi almasında doğru veya yanlış olarak isimlendirilebilecek herhangi bir yol olmamasıyla birlikte burada önemli olan

öğrenenin kendi bireysel özelliklerine bakarak, kendisine en uygun öğrenme stilini bulması ve kullanmasıdır (Kurt, Ekici, Gökmen, Aktaş ve Aksu, 2013).

2.1.4. Öğrenme stiline uygun öğrenme.

Öğrenme stilleri kavramı bireyin öğrenmeye yönelik tercihlerini ve eğilimlerini gösteren özellikler olarak ifade edilmektedir (Güven, 2004). Bireysel farklılıklar dikkate alındığında bireylerin öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri için öncelikle kendi öğrenme özellikleri hakkında fikir sahibi olmaları gerekir. Etkili bir öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğrenen bireyin öğrenmede yararlanabileceği teknikleri tanıması ve kullanmayı bilmesi önemlidir. Öğrenme sürecinde bireylerin öğrenme stillerinin ne olduğunu bilmeleri, önce kendisi daha sonra öğreten bireye nasıl bir öğretim planı hazırlayacağı konusunda yardımcı olmaktadır. Bireyin öğrenme stiline ne olduğu belirlenirse, o bireylerin nasıl öğrenebilecekleri ve öğrenmenin gerçekleşebilmesi için nasıl bir öğretim sistemi uygulanacağı daha kolay kestirilebilir (Babacan, 2010). Her bir bireyin kendine has bir öğrenme yolu vardır ve bu onun en iyi öğrendiği yoldur. En iyi öğrendiği yol ise bireyin öğrenme stilini gösterir.

Günümüzde en yaygın kullanılan geleneksel eğitim sistemlerinde, sınıf eğitim düzeni gruba yönelik düzenlenmektedir. Öğretim programları hazırlanırken bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmadan tek bir program çerçevesinde hazırlanır (Boydak, 2015). Halbuki Güven ve Kürüm (2006), bireylerin verimliliğini artırmak için her bir bireyin kendi öğrenme stiline uygun eğitim düzeni oluşturulması gerektiğini ileri sürer. Ayrıca, bireyin öğrenme stillerini bilmek, öğrenme ve öğretme etkinliklerini buna uygun hazırlamak, öğrenme güçlüğü var diye nitelendirilen birçok çocuğun gerçekte öğrenme güçlüğü olmadığını, uygun öğrenme koşulları sağlandığında bu bireylerin de kolaylıkla öğrenebildiklerini göstermektedir (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005).

Bireylerin öğrenme stillerine uygun öğretim yöntemleri uygulandığı zaman, akademik başarı düzeyinde artış ve öğretime karşı olumlu tutumlar geliştirdikleri gözlenmiştir. Bunun yanında kendinden farklı özelliklere sahip bireylere karşı olumlu kabul, sınıf içi disiplin ve davranışlarda olumlu yönde gelişme gözlenmiştir (Given, 1996).

Babadoğan'a (2002) göre öğrenme stillerinin belirlenmesindeki amaç, bireylerin biyolojik ve gelişimsel özelliklerini tanımaları ve öğrenme yöntemlerini

onlara uygun boyutlarda belirlemektedir. Öğrenme olanakları, bireyin oynamak, incelemek ve keşfetmek gibi içgüdüsel eğilimleriyle eşleştiği zaman öğrenime hazır duruma gelmektedir (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005). Şimşek (2002), öğrenme stilleri ile öğrenme amaçlı gerçekleştirilen etkinliklerin uyumlu olmasının, akademik başarıyı yükselttiğini savunmaktadır. Bireylerin öğrenme stillerine uygun öğrenme ortamlarının hazırlanması, öğrenmeye yönelik verimliliği artırmakla birlikte, özgüven ve akademik başarıda artışa sebep olacaktır. Kendi öğrenme stilini keşfetmiş bir birey, bilgiyi nasıl öğrendiği konusunda büyük ölçüde fikir sahibi olur (Işık, 2011).

2.1.5. Öğrenme stili sınıf ve boyutları.

2.1.5.1. Görsel öğrenme stili. Görsel öğrenen bireyler, tertip ve düzeni seven, titiz, araç ve gereçleri özenle kullanan planlı ve programlı bireylerdir (Adatepe, 2014). Çabuk öğrenen ve çabuk unutan görsel öğrenme stiline sahip bireyler, ders sırasında not tutarlar veya daha sonra gözlerini kapatarak o bilgiyi hatırlamaya çalışırlar (Kayacık, 2013). Görsel öğrenen bireylere verilecek yönergelerin sistemli olması ve ders içeriğinin harita, poster, grafik gibi görsel materyallerle desteklenmesi onların anlamasını kolaylaştırır (Boydak, 2015).

2.1.5.2. İşitsel öğrenme stili. İşitsel öğrenmeye sahip bireyler genellikle konuşkan bir yapıya sahip olduklarından dolayı çevresindeki kişilerle kolayca iletişim kurmayı başaran, sohbet etmekten ve birlikte çalışmaktan keyif alan bireylerdir (Kayacık, 2013). İşitsel öğrenen bireyler, bilgiyi alma aşamasında dinlemeyi ve okumayı tercih ederken, öğrenme sürecinde daha çok konuşurlar ve tartışırlar (Adatepe, 2014).

2.1.5.3. Kinestetik / dokunsal öğrenme stili. Dokunsal öğrenmeye sahip bireyler genellikle hareketli, kendini ifade ederken beden dilini kullanan, yaparak ve yaşayarak bilgiyi öğrenen bireylerdir (Boydak, 2015). Bu tip bireyler parmak kaldırarak öğretmenin onu görmesini beklemeyi zaman kaybı olarak görürler. Gözlemlenen bir diğer özelliklerinden biri ise düşünürken gözlerinin aşağı doğru baktığıdır. Bu stile sahip bireylerin öğrenirken dokunması, ellerini kullanmasının sağlanması ve yaparak yaşayarak öğrenme faaliyetlerinin içinde olması, bu bireylere daha kalıcı bir öğrenme sunacaktır (Kayacık, 2013).

2.2. Sosyal Beceri

Sosyal beceri kavramı çok kapsamlı olmasından dolayı tek bir tanımla açıklanamamaktadır. Genel anlamıyla bireyin toplumsal yaşama uyum sağlayabilmesi ve daha güçlü iletişim kurabilmesi amacıyla geliştirmiş olduğu beceriler bütünü olarak ifade edilebilir. Bireyin içinde bulunduğu sosyal çevre ile etkileşimini artıran ve öğrenilmiş bir davranış olarak isimlendirilen sosyal beceriler, sosyal anlamda kabul gören davranışlar olarak tanımlanmaktadır (Bacanlı, 2014).

Sosyal beceriler, 1920’li yıllardan bu yana çeşitli araştırmacılar tarafından ele alınmış olan sosyal zeka kavramından ortaya çıkan bir beceridir. Brassell, Englinton, Marlowe, Pflaumann ve Sarnthein (1986) sosyal zeka üzerinde yaptığı çalışmalarda sosyal zekanın bileşenlerini, prososyal tutum, sosyal beceriler, empati becerileri, duyuşsallık ve sosyal anksiyete olarak tanımlamıştır. Sosyal becerileri ise, kişiler arası ilişkilerde bireyin kendisi dahil diğer insanların duygu, düşünce ve davranışlarını anlama ve uygun davranma yeteneği olarak ifade etmiştir.

Dowrick (1986), sosyal becerileri, belirli bir ortamda toplumsal olarak kabul görecekt ve kişinin hem kendisi, hem de karşısındaki için yararlı olabilecek şekilde davranabilmesi olarak tanımlamaktadır. Matson ve Rivet (2007) sosyal becerileri içinde bulunduğu sosyal çevre ile uyumlu olabilme, uygun yollarla iletişim kurabilme ve içinde bulunduğu ortamda olabilecek çatışmalarla başa çıkabilme becerileri olarak; Bacanlı (2014) ise, iletişimde ortaya çıkan sosyal yeterlilik, yani diğerleri ile sağlıklı ilişkiler kurup yürütülebilmesini içeren beceri olarak tanımlamaktadır. Ladd (2005), bireylerin sosyal becerilerini, içinde bulundukları çevrenin yetişkinlerini model alarak, durumlar karşısında bulunmuş oldukları davranışları inceleyerek ve kendi akran gruplarından etkilenecek geliştirdiklerini savunur. Kiper’e (2016) göre sosyal beceriler, bireyin toplum içerisinde olumlu geribildirim almasını sağlayan öğrenilmiş yararlı davranışlardır. Kişiler arasında olumlu ilişkiyi oluşturmaya yardımcı olan sosyal beceride, çevreden alınan olumlu pekiştireçler ile davranışın devamlılığı sağlanır.

2.2.1. Sosyal becerilerin özellikleri.

Sosyal becerilerin genel özelliklerini Çetin, Kaymak ve Bilbay (2003) “öğrenme yolu ile kazanılır (geri bildirim, gözlem, model alma ve taklit), sözel veya sözsüz davranışlardan oluşur, örnek alınan davranışlar etkili ve uygun tepkileri içerir, sosyal çevreden alınan olumlu geri bildirim, varolan tepkilerin pekiştirilmesini

sağlar, durum ve ortam özelliklerinden etkilenir, sosyal becerilerdeki yetersizliklerin tespit edilip duruma uygun eğitim programları hazırlar” şeklinde ifade etmişlerdir.

Michelson ve diğerleri (1983) sosyal beceri özelliklerini “sosyal beceri kazanımının gerçekleşebilmesi için öğrenme süreci gerektirir, sözel ve sözel olmayan davranışları içerir, etkili ve uygun tepkilerle girişimlerde bulunur, sosyal desteği artırır, sosyal beceri performansı çevrenin özelliklerinden etkilenir, yaşanan sosyal beceri sorunları doğru müdahalelerle düzeltilebilir” şeklinde nitelendirmişlerdir. Hargie (1986) ise sosyal beceri özelliklerini “birey davranışlarını ortak bir amaca ulaşmak için yönlendirir ve sosyal becerilerini kullanır, içinde bulunduğu çevre ve ihtiyaçlarına göre şekillendirir, sosyal becerilerin kontrol merkezi bireydir” şeklinde tanımlamıştır.

2.2.2. Sosyal beceri eğitimi ve önemi.

Sosyal beceri bireylerin sosyal yeterliliğe sahip olması, içinde bulunduğu çevre ile uygun şekilde etkileşime girebilmesi için gerekli olan davranışları geliştirmiş olması ve bunları kullanabilmesidir (Çubukcu ve Gültekin, 2006). Bireylerin içinde yaşadıkları sosyal çevre ile uyum içerisinde olabilmeleri için belirli sosyal davranışlarda bulunmaları gerekmektedir. Bulunduğu çevreyi gözlemleyen birey, davranışları model alır, taklit eder ve aldığı geri bildirimlerle davranış kalıcı hale getirir. Ebeveyn etkileşimleri, akran etkileşimleri, bulunduğu sınıfın sosyal ortamı, okul aile işbirliği ve bireysel özellikler sosyal becerilerin gelişimini etkileyen faktörlerdir. Kişiden kişiye değişkenlik gösteren, ayırt edilebilen ve gözlenebilen bu davranışların kabul görmüş uygun davranışlar olması, bireyin başta çevresi ile ilişkilerini güçlendirir. Bu olumlu becerileri sergilemekte güçlük yaşayan bireyler için sosyal beceri eğitimi ihtiyacı doğmaktadır (Bacanlı, 2014).

Bireylerin sosyal beceri eksikliğinin ve yetersiz akran ilişkilerinin yaygınlığına ilişkin gözlemler, sosyal beceri ilişkilerini güçlendirme üzere bir eğitim programının hazırlanması gereğini doğurmuştur (Çetin, 2003). Toplum içerisinde var olan sosyal beceri eksikliğinin tespit edilmesi ve geliştirmeye yönelik yaklaşımların okul öncesi dönemlerde gerekli eğitimlerin sağlanmasının olumlu sonuçlar doğurduğu araştırmacılar tarafından vurgulanmaktadır. Sosyal beceri eksikliği var olan bireyler, yaşadıkları toplumla ilgili olan uyum sürecinde problemlerle karşılaşmaktadırlar (Karateke, 2016). Sosyal beceri eksiklikleri yaşayan bireylerin, karşılaştıkları sosyal durumlarla başa çıkma becerileri zorlaşır. Sosyal beceri eğitimi,

çevreleri ile ilgi farkındalıklarını artıran ve iletişim becerilerini güçlendirilebilmesi için olanak sağlayan bir yaklaşımdır (Göktaş, 2015). Sosyal becerilerde yetersiz olan çocuklar yaşamları boyunca kişiler arası ilişkilerde, akademik çalışmalarında, duygusal-davranışsal alanlarda ve mesleki yaşamlarında çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin ortadan kaldırılması için çocukların sosyal beceri düzeylerinin artırılıp, toplumla bütünleştirilmelerinin sağlanması gerekmektedir (Avcıoğlu, 2003).

Bireylerin sosyal becerileri ve sosyal beceri yetersizlikleri ile ilgili yapılan araştırmalarda, sosyal becerileri yeterince gelişmemiş bireylerin hayatları boyunca sosyal ilişkilerinin risk altında olacağı ve sosyal-duygusal alanda, okul hayatlarında ve mesleki başarılarında farklı birçok problemle karşılaşabilecekleri vurgulanmaktadır (Özyürek, Begde ve Yavuz, 2014). Sosyal beceri eğitim programı hazırlanırken bireyin yetersiz olduğu sosyal becerilere bağlı olarak karar verilmelidir. Bireylerin yaşadıkları yetersizlikler bilinirse uygun sosyal davranışların geliştirilmesine katkı sağlanabilir. Bunun için bireyin hangi sosyal alanda desteğe ihtiyacının olduğunu yakından gözlemlemek gerekmektedir. Bireyi sosyal beceri eğitim programına almadan önce öncelikle bireyin var olan sosyal becerileriyle birlikte eksik yönlerini tanıyıp, tanımlamak gerekmektedir. Bu tanımlamaların yapılması durumunda varolan sosyal beceri yoksunluğu ortadan kaldırılabilir (Çubukçu ve Gültekin, 2006).

Sosyal beceri eğitimleri ile ilgili çeşitli teknik ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu teknikler rol oynama, bilgi verme, model alma, akran destekli öğretim, geri bildirim verme, drama, bilişsel süreçleri kullanarak öğretim, gösterip yapma ve doğrudan destekli öğretim yöntemleridir (Kiper, 2016). Bandura'nın geliştirmiş olduğu Sosyal Öğrenme Kuramı sosyal beceri eğitiminde en yaygın öğrenme yöntemi olarak belirtilmektedir. Bu kurama göre bireyde gözlemlenen davranış, çevresel değişkenlerden etkilenmektedir. İçinde bulunduğu sosyal grupta gözlem yapan birey, hızlı ve basit biçimde davranışı öğrenir ve benzer koşullarda benzer biçimde davranışı sergiler. Bu modele göre öğrenme, sadece model alarak taklit etmekle değil, çevresinde var olan olayları gözlem yaparak bilişsel süreçlerle kavraması sonucu gerçekleşir (Bayrakçı, 2007).

Bireylere olumlu sosyal beceri ilişkileri kazandırmak için geliştirilen sosyal beceri eğitim programlarının gerçek hayatla ilişkilendirilmesi verilen eğitimin kalıcılığını sağlamaktadır. Toplum içerisinde olumlu geri bildirim alınmasını

sağlayan sosyal beceri eğitiminde kazandırılması amaçlanan davranışların günlük hayatta kullanılması desteklenmelidir. Akranları tarafından kabul görmüş olan yeni davranışlar, giderek daha fazla benimsenir ve kişinin yaşamına yerleşmeye başlar. Yani öğrenilmiş davranış, kişinin davranış repertuarına kazandırılmış olur (Çetin, Kaymak ve Bilbay, 2003). Young ve West'ten aktaran Bacanlı (2014) sosyal becerilere sahip olmanın bireye sağladığı kazanımları şu şekilde açıklamıştır: “Sosyal beceriler çevre ile olan etkileşimi artırabilir. Soru sorma, paylaşma, başkalarına selam verme, oyuna davet etme, övme, yardım etme, yakınlık belirtme, ilgi gösterme bilgi sunma gibi davranışlar gelişir. Geliştirilen sosyal beceriler çatışma çözme, uzlaşma ve problem çözme becerilerini kuvvetlendirir. Atılğan davranışlar duygularını ifade etme, hayır diyebilme, ilgi gösterme, tekrarlama, suçlanan durum ile başa çıkmadır”.

2.2.3. Sosyal becerilerin ölçülmesi.

Sosyal beceriler, bireyin çevresi ile kurduğu iletişimde başarılı olmasına olanak sağlayan davranışlardır. Sosyal beceriler değerlendirilirken hem gözlenebilen hem de gözlenemeyen ölçütler ele alınır. Varolan beceriler veya eksik olan becerinin bireyler tarafından fark edilip ifade edilmesi zor olduğu için çeşitli ölçme yöntemlerine ihtiyaç vardır. Formal yöntemlerle değerlendirme, kontrol listelerinden ve derecelendirme ölçeklerinden oluşur. Sayısal ölçümün mümkün olmadığı durumlarda rol oyunları, davranış gözlemi, sosyometri, görüşme gibi informal yöntemlerle değerlendirme yapılır (Gök, 2017). Sosyal becerileri ölçebilmek için kullanılan teknikler genel olarak dört grupta incelenmektedir (Bacanlı, 2014):

Davranışsal görüşme: Bireysel görüşmelerle ve danışan öyküsünün alınmasını ifade eden bir yöntemdir. Klinik veya vaka çalışmalarında tercih edilen bu yöntem yapılan bireysel görüşmeler sonucunda toplanan verilerdir.

Kendini rapor ölçümleri: Bireyin kendisi hakkında rapor verdiği yöntemdir. Test ve benzeri ölçme araçlarını kullanarak bireyin kendi hakkında verdiği cevaplarla edinilen bilgilerdir. Uygulanmasının ve değerlendirilmesinin kolay olması bakımından genel olarak tercih edilen tekniklerdendir.

Davranışsal gözlem: Bireyin davranışlarının uzman kişiler tarafından çeşitli ortam ve durumlarda gözlemlenmesi ve birey hakkındaki rapor ve yargıları ifade eder.

Diğer teknikler: Sosyometri gibi bir yere dahil edilemeyen fakat uygulandığı zaman bireyin sosyal becerileri hakkında kaynak olabilecek tekniklerdir.

2.2.4. Sosyal becerilerin sınıflandırılması.

Sosyal beceriler, çeşitli zamanlarda farklı araştırmacılar tarafından yapılan araştırmalarda birbirlerinden farklı sınıflandırmalarla literatürde yer almıştır.

Avcioğlu'nun (2007) geliştirdiği Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinde sosyal becerilerin 12 kategoriden oluştuğunu bildirmektedir. Avcioğlu Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinde sosyal becerileri ve becerileri meydana getiren yapıları aşağıdaki gibi ele almıştır:

- Temel sosyal beceriler, karşılıklı iletişim ve etkileşim kurma becerilerini ifade eder.
- Temel konuşma becerileri, bireyler arası etkileşimin başlaması ve sürdürülmesinde başlangıç oluşturma becerilerini ifade eder.
- İleri konuşma becerileri, bireyler arası etkileşimin başlaması ve sürdürülmesini sağlayan becerileri ifade eder.
- İlişkiyi başlatma becerileri, bireyler arası karşılıklı etkileşim becerilerini ifade eder.
- İlişkiyi sürdürme becerileri, bireyler arası karşılıklı etkileşimin sürdürülmesini ifade eder.
- Grupla iş birliği yapma becerileri, bireylerin grup içerisinde iş bölümüne uyarak sorumluluklarını yerine getirme becerilerini ifade eder.
- Duygusal beceriler, bireylerin sosyal davranışları üzerindeki duygu ve düşüncelerinin etisini anlama becerilerini ifade eder.
- Kendini kontrol becerileri, bireylerin sosyal davranışları üzerinde kendilerini kontrol etmelerine yardım etme becerilerini ifade eder.
- Saldırgan davranışlarla başa çıkma becerileri, bireylerin sosyal etkileşim içinde hem başkaları tarafından uğradıkları saldırgan davranışlarla hem de kendileri tarafından ortaya konulan saldırgan davranışlar ile başa çıkma becerilerini ifade eder.
- Sonuçları kabul etme becerileri, bireylerin sosyal etkileşim içinde içerisinde karşılaşabilecekleri çeşitli sonuçları kabul etme becerilerini ifade eder.
- Yönerge verme becerileri, bireylerin etkileşim içinde karşılıklı olarak yönerge verme ve verilen yönergelere uyma becerilerini ifade eder.
- Bilişsel beceriler, bireylerin daha üretken sosyal etkileşimlere girebilme becerilerini ifade eder.

2.3. Fen ve Sosyal Yetenek

2.3.1. Fen bilgisi dersi öğretim programı.

Bugünün teknoloji toplumlarında, ülkelerin gelişmesinde ve ekonomik kalkınmasında fen bilimleri önemli bir yere sahiptir. Bilimsel gelişme ve ilerlemeler için bilgi ve teknoloji üretebilen bireyler yetiştirebilmek adına fen bilimleri dersine önem verilmiştir (Boyacı, 2005). Bilim, bir alandaki varlıkları ve olayları inceleme, açıklama, onlara ilişkin genelleme ve ilkeler bulma, bu ilkeler yardımıyla gelecekteki olayları kestirme gayretleridir (Korkmaz ve Kaptan, 2001). Fen bilimleri ise, doğa ve doğanın gizemini anlamaya çalışan bir dalı olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda

fen bilimleri dersi, doğada gelişen olayları sistemli olarak gözlemleme ve henüz incelenmemiş olayları tanıma çabasını kazandırma olarak ifade edilir (Usta, 2006).

Okul programlarında sunulan fen bilgi dersinin genel amacı fen konularında bilgi vermek, bireylerin aktif katılımını sağlayarak zihin ve el becerilerini geliştirmek, teknoloji alanlarındaki meslek eğitime zemin oluşturmaktır. Bireyin aktif bir şekilde katılımı sağlanarak bilgi aktarımı değil, bilgiyi nasıl elde edeceklerine ilişkin teknik ve becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir. Bilgiyi elde etme sürecinde deney ve gözlem yapılabilmesi için bireylerin problem çözme, çözüm üretme ve araştırma becerilerinin olması gerekmektedir (Özbek ve Ayvaci, 2014). Fen bilgisi yetenekleri geliştirilen bireyin analitik düşünme becerileri gelişir, yaratıcılıkları artar, birey çevresini anlama ve anlamlandırmaya başlar, uyum sağlar ve olaylar arasında neden sonuç ilişkisi kurma becerileri gelişir. Bireylerin fen yeteneklerinin geliştirilmesinin güçlü bir gelecek oluşturma için anahtar rol oynadığı, bu yüzden de her vatandaşın bireysel farklılıkları ne olursa olsun fen okuryazarı olarak yetiştirilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur (Çakır, 2017). Fen bilgisi dersi ile bireylere kazandırılması amaçlanan ilkeler MEB (2018) tarafından aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

- Çevre bilimleri, fen ve doğa, astronomi, biyoloji, fizik kimya uygulamaları hakkında temel bilgiler kazandırmak,
- Doğanın keşfedilmesi ve insan çevre arasında ilişkinin anlamlandırma sürecinde bilimsel beceriler ve araştırmalar hakkında yetkin olmak,
- Günlük yaşam sorunlarına ilişkin sorumluluk alma, problem çözme gibi yaşam becerilerinin kullanılmasını sağlamak,
- Fen bilimleri ile ilgili kariyer farkındalığı ve girişimcilik becerilerini geliştirmek,
- Bilimsel bilginin nasıl oluşturulduğu, oluşturulan bilginin nasıl gerçekçi süreçlere dönüştürülüp yaşam becerileri haline getirildiğini anlamaya yardımcı olmak,
- Doğa ve çevrelerinde meydana gelen olaylara ilişkin merak uyandırmak,
- Güvenli çalışma bilincini oluşturmak,
- Bilimsel düşünme alışkanlıkları ve karar verme becerileri geliştirmek,
- Evrensel ahlak değerleri, milli ve kültürel değerler ile bilimsel etik ilkerinin benimsenmesini sağlamak.

Fen yetenekleri geliştirilen bireylerin bilimsel bilgileri kavrama ve bilme, analitik düşünme, karar verme, yaratıcı düşünce, girişimcilik, takım çalışması, araştırma ve keşfetme, tasarlama ve yaratma, olumlu tutumlar geliştirme ve değer verme, kullanma ve uygulama yetilerinde gelişimler meydana gelmektedir (Özbek ve Ayvaci, 2014).

2.3.2. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı.

Sosyal bilgiler, en genel anlamıyla bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olmak amacıyla, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, tarih, coğrafya, ekonomi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konusunda öğrenme olanağı sağlayan bir derstir (MEB, 2005). Sosyal bilgiler ders programında çağın gereklerine uygun amaçlar vardır. Bunlar, eleştirel düşünen, yaratıcı, doğru karar verebilen, etkin, hak ve sorumluluklarını bilen sosyal yönü gelişmiş bireyler yetiştirmektir (Şener, 2013).

Hayatın içinde varolan yaşantılara imkan vermek, zorlu yaşam koşullarına hazırlamak ve bu süreç içerisinde başarılı ve mutlu olmasını sağlamak adına bireyin sosyal yeteneğinin geliştirilmesi gerekmektedir. Sosyal bilgiler dersi ile sosyal yetenekleri geliştirilmesi hedeflenen bireylerde kazandırılması amaçlanan hedefler MEB (2018) tarafından aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

- Yaşadığı çevre ile dünyanın genel coğrafi özelliklerini tanıması ve insan ile çevre arasındaki etkileşimi bilmesi,
- Mekan algılama becerilerini geliştirmesi,
- Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yöntemlerini kullanması,
- Her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna dair inanç geliştirmesi,
- Farklı dönem ve mekanlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak, insan, nesne, olgu ve olaylar arasındaki benzerlik ve farklılıkları tanıması ve değişim sürecini anlamlandırması,
- Bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanmada bilimsel ahlakı gözetmesi,
- Temel iletişim becerilerini geliştirip, toplumsal ilişkileri düzenlemesi ve problem çözme becerilerini kullanabilmesi,
- Erdemli insan olmanın önemini ve yollarını bilmesi,
- Duyarlı bireyler olması,
- Özgür bireyler olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varması.

Buna göre, sosyal yeteneği geliştirilerek toplumsal yaşama etkin bir şekilde uyumu sağlanan bireylerin, empati yapma becerisini geliştirmiş olması, araştırmacı olması, eleştirel düşünebilmesi, girişimci olması, gözlem yeteneğinin güçlü olması, problem çözme becerilerinin gelişmiş olması, aktif sosyal katılımının olması ve çevre okuryazarlığının olması beklenmektedir.

2.4. İlgili Araştırmalar

Literatürde öğrenme stilleri ve sosyal beceriler ile ilgili birçok farklı birçok eğitim ve birçok araştırma yapılmıştır. Öğrenme stilleri ile ilgili yapılan ilk araştırma 1988 yılında Felder ve Silverman tarafından yapılan çalışmadır. Öğrenme stilini tasarımıyla ve daha sonra konu ile ilgili birçok araştırma yapan Dunn, Dunn ve Price (1979) olmuştur. Sosyal beceri eğitiminde hem ölçülebilen, hem de gözlenebilen davranışların analizi mümkündür. Konu ile ilgili uluslararası alanda geliştirilmiş birçok farklı ölçme aracından söz edilmektedir.

Gültekin ve Çubukçu'nun 2006 yılında Türkiye'nin Eskişehir ilçesinin merkez il okullarındaki ilköğretim öğretmenleri ile yaptığı bir çalışmada, ilköğretim öğretmenlerine göre ilköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal becerilerin önem derecesinin saptanması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda, ilköğretim döneminde kazandırılan sosyal becerinin oldukça önemli olduğu fakat kazandırılan sosyal becerilerin öğretmenlerin branşlarına göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerinin en çok puan verdiği sosyal beceri "haklarını koruma ve savunma" becerisi iken, branş öğretmenlerinin en çok puan verdikleri sosyal beceri, "başarısız olunan bir durumla başa çıkma" becerisidir. Tüm bunların yanında her iki branşa sahip öğretmenlerin ilk sıralarda kazandırılması gereken sosyal becerileri hemen hemen benzerdir.

Vural'ın 2006'da İzmir'de anaokuluna devam eden altı yaş grubu 40 çocuk ve ailelerinin katılımı ile yaptığı çalışmasında geliştirilen aile katımlı sosyal beceri eğitimi programı ile ailelerden destek alan bir yaklaşımla okul öncesi eğitim almakta olan 6 yaş grubu çocuklarının temel sosyal becerilerinin desteklenmesi ve geliştirilmesini amaçlamıştır. Araştırma modeli olarak öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda elde edilen bulgulara göre, okul öncesi eğitim alan çocuklar ve ailelerine yönelik geliştirilen Aile Katımlı Sosyal Beceri Eğitimi Programının çocukların sosyal becerilerinin gelişiminde ve ailelerin katılım düzeylerini arttırmada etkili olduğu görülmüştür.

Kolay, 2008 yılında yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin öğrenme stillerini belirleyerek öğrenme stillerinin başarıya olan etkisini incelemiştir. Çalışma 2007-2008 yılında, İstanbul'da bulunan toplam 20 okulda yapılmıştır. Araştırma 25 öğretmen ve 6. sınıfta okuyan 693 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışmadan elde edilen analizler sonucunda farklı öğretim stiline sahip öğretmenlerin, fen ve teknoloji dersi başarı testi puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık

bulunmuştur. Farklı öğretim stilleri grubunda yer alan öğrencilerin, fen ve teknoloji dersi başarı puanları arasında anlamlı bir farkın olmadığı, farklı öğrenme stilineki öğretmenlerin farklı öğrenme stilineki öğrencilerin başarı puan ortalamaları arasında bir etkileşim olmadığı görülmüştür.

San Şentürk, 2010 yılında yapmış olduğu çalışmada liseli ergenlerin yalnızlık algısını sosyal beceri, benlik saygısı ve kişilik özellikleri bakımından değerlendirmiştir. Çalışmada toplamda 240 kız, 270 erkek ergen olmak üzere 467 bireye ulaşılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, örneklemin sosyal beceri düzeyleri, benlik saygıları, kişilik özellikleri ve yalnızlık düzeylerini yordamamaktadır.

Can, 2011 yılında yapmış olduğu çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi bulmayı amaçlamıştır. Çalışma 2008 öğretim yılında okuyan 1., 2., 3., ve 4. sınıf toplam 409 öğretmen adayı ile yapılmıştır. Yapılan veri analizinde, öğrenme stilleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çalışmada değerlendirilen demografik özellikler (yaş, cinsiyet, öğretim türü ve öğrenme şekli) arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Debernardi 2012 yılında yapmış olduğu çalışmada yetişkin bağlanması, internet kullanımı ile problemlili sosyal beceri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma 277 kişinin katılımı ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında araştırmaya katılan grubun daha çok çekingen ve tedirgin bağlanan kişilik özelliklerine sahip olduğu ve bu bireylerin problemlili sosyal beceri davranışları ile internet kullanımları arasında bir ilişkinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Tutkun, 2012 yılında yapmış olduğu çalışmada okul öncesi grubuna devam eden çocukların sosyal becerilerinin çeşitli değişkenlere göre değişip değişmediğini araştırmayı amaçlamıştır. Elde edilen verilere göre, annelerin ve öğretmenlerin sosyal beceriyle ilgili çocuklardan beklentileri birbirinden farklılık göstermektedir. Annelerin ve öğretmenlerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde 60-72 aylık çocukların ölçekten aldıkları puanlar cinsiyete, sosyoekonomik düzeye, okul öncesi eğitim süresine ve annelerin eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Sosyal beceri ve problem davranışların değerlendirilmesinde kız ve erkek çocuklar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Değerlendirmede, annelerin eğitim düzeyinde gözlenen artışa bağlı olarak çocuklarının sosyal beceri puanlarının da arttığı, azaldığı takdirde çocukların da sosyal beceri

değerlendirmelerinin azaldığı sonucuna varılmıştır. Buna bağlı olarak sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan annelerin çocuklarının sosyal beceri değerlendirmelerinin yükseldiği, problem davranışların ise azaldığı sonucuna varılmıştır.

İbia ve Ekott 2013 yılında yapmış oldukları çalışmada gençlerin internet kullanımlarının sosyal beceri gelişimlerine olan etkilerini incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma toplam 500 Nijerya uyruklu genç ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde yaş ve cinsiyetin internet kullanımlarını etkileyen faktör olduğu belirlenirken, internet kullanımı ile sosyal gelişim ve davranış kalıpları bakımından farklılaşma gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlara bakıldığında internet kullanımında gözlenen artış ile sosyal beceri gelişiminde gözlenen olumsuz etkiler arasında anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Franca, Prette ve Prette tarafından 2014 yılında yapılan araştırmada üstün yetenekli çocukların sosyal becerileri değerlendirilmiştir. Çalışma 8 ile 12 yaş arasında bulunan toplam 296 üstün yetenekli çocuk ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde üstün yetenekli çocukların kendine güvenme, sorumluluk bilinci, olumlu duygu ifade becerisi, problem çözme becerisi ve öz kontrol alt boyutlarından, normal gelişim gösteren çocuklara nazaran daha yüksek sonuçlar elde ettikleri görülmüştür.

Pourfeiz, 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada öğretmen adaylarının çoklu zeka, duygusal zeka, öğrenme stilleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, 76 kız ve 26 erkek olmak üzere toplam 102 ingilizce öğretmeni adayı ile yürütülmüştür. Araştırmacı, çalışmanın örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin büyük çoğunluğunun sosyal, dilsel ve içsel zeka türüne sahip olduğunu, öğrenme stillerinin ise aktif deneyleme ve yansıtıcı gözlem öğrenme stili olduğunu tespit etmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde, zeka türleri, öğrenme stilleri ve akademik başarı arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yüksek, orta ve düşük akademik başarı düzeylerinin öğrenme stillerine bağlı olarak farklılaşma gösterdiği saptanmıştır.

Sapancı, 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin öğrenme stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma 2008-2009 öğretim yılında eğitim gören 1207 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin akademik başarılarının öğrenme stillerinden etkilendiği

görülmüştür. Bu farkın neden meydana geldiğini tespit etmek için yapılan analizde, ayrıştıran öğrenme stiline sahip bireylerin başarı ortalamasının, değiştiren öğrenme stilinden daha büyük olduğu saptanmıştır.

Bolat 2015 yılında yapmış olduğu çalışmada müzik eğitiminin üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin sosyal beceri gelişimine etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma üstün yetenekli ve üstün zekalı tanısı almış 18 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde müzik eğitiminin üstün yetenekli ve üstün zekalı çocukların sosyal beceri alt boyutlarının gelişmesine olumlu yönde katkı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Doğruseven, 2015 yılında yapmış olduğu çalışmada, ön ergenlerin internet bağımlılığının yalnızlık, sosyal beceri ve bazı demografik değişkenler açısından nasıl bir ilişki gösterdiğini incelemiştir. 6., 7. ve 8. sınıf toplam 1063 ergen ile yapılan çalışmadan elde edilen verilere göre, örneklemin %93'ünün sevgi gösterilmeyen, %6'sının risk altında olan ve %1'inin internet bağımlısı olan bireyler olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmada, ön ergenlerin, internet bağımlılıkları ile olumlu sosyal davranış ve olumsuz sosyal davranış arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. İnternet bağımlılığı ile yalnızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Altun ve Türev, 2016 yılında yapmış oldukları çalışmada, öğrencilerin türev konusundaki akademik başarıları ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışma 2015-2016 eğitim öğretim döneminde matematik öğretmenliği bölümü 2. ve 3. sınıfta okuyan 203 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre cinsiyet ve öğrenme stilleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Analizlere bakıldığında, öğrencilerin türev konusundaki başarı puanları ile öğrenme stilleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Bodur, 2016 yılında yapmış olduğu çalışmada 7. sınıf öğrencilerin öğrenme stilleri ile fen konularını günlük yaşamla ilişkilendirme becerilerini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, Giresun ilinde bulunan ortaokul 7. sınıf 295 kız ve 314 erkek öğrencinin oluşturduğu toplam 609 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin öğrenme stilleri ile günlük yaşamla ilişkilendirme durumları arasında pozitif yönde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin daha çok yerleştiren ve değiştiren öğrenme stiline olduğu tespit edilmiştir.

Kiper, 2016 yılında yapmış olduğu çalışmada, anaokuluna devam eden çocukların yaratıcılık düzeyleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada 121 kız ve 125 erkek toplam 246 çocuğun oluşturduğu bir örneklem grubu kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, çocukların cinsiyet, anne-baba- eğitim düzeyi ve kardeş sayısı ile yaratıcılık düzeyleri toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılırken, çocukların yaş, anne baba birlikteliği ve aylık gelir düzeylerinden etkilendiği tespit edilmiştir. Çocukların sosyal beceri alt boyutları ve yaratıcılık düzeyleri arasında pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Sosyal beceri alt boyutlarından, görev tamamlama becerileri, sözel açıklama becerileri ve akran baskısı ile başa çıkabilme beceri puanları yüksek olan çocukların, şekilsel yaratıcılık düzeylerinde yükseltici etkisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çocukların sosyal beceri düzeylerinde gözlenen yüksek puanlar sonucunda şekilsel yaratıcılık toplam puanlarının da yükseleceği sonucuna varılmıştır.

Uygungül, 2016 yılında yapmış olduğu çalışmada yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin öğrenme stillerine göre sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına ve kalıcılığına etkisini incelemiştir. Çalışma ilköğretim dördüncü sınıf 81 öğrencinin katılımı ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde öğrencilerin öğrenme stillerinin çevresel boyutta, duygusal boyutta ve sosyolojik boyutta dağılım gösterdiği, bu öğrenme stillerinin yaratıcı drama etkinliklerini etkilemediği, fakat sosyal bilgiler dersinde akademik başarı düzeylerine etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Gök, 2017 yılında yapmış olduğu çalışmada ergenlerde problemli internet kullanımı, kişilik özellikleri ve sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma 144 kız ve 71 erkek, toplam 215 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar 10. sınıf ergenlerin problemli internet kullanım düzeyleri, haftalık internet kullanım süreleri ve internete bağlandıkları yere göre anlamlı bir farklılaşma ortaya koyarken, cinsiyet ve okul türüne göre farklılaşma olmadığını göstermiştir. Araştırmada internet kullanımının, temel kişilik özelliklerini ve sosyal beceri düzeylerini anlamlı bir şekilde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Güven, 2017 yılında yapmış olduğu çalışmada, 12-14 yaş çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma, 424 kız ve 319 erkek öğrencinin oluşturduğu toplam 803 öğrenci ile yürütülmüştür.

Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin müziğe yönelik tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş, çocukların müziğe ilişkin tutumları arttıkça sosyal beceri düzeylerinde de pozitif yönde ilerleme olduğu sonucuna varılmıştır. Cinsiyet faktörüne göre müziğe ilişkin tutum ve sosyal beceri düzeylerinde anlamlı bir fark bulunmuş, kız çocukların müziğe ilişkin tutumları ve sosyal becerileri erkeke öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin anne baba eğitim düzeylerine göre müziğe ilişkin tutumları ve sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir. Aynı zamanda herhangi bir müzik enstrümanı çalan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Özgen, Ay, Kılıç, Özsoy ve Alpay 2017 yılında yapmış oldukları çalışmalarında, ortaokul öğrencilerinin öğrenme stilleri ve matematiksel problem çözme becerilerine yönelik tutumlarını incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma 5., 6., 7. ve 8. sınıf olmak üzere toplamda 725 çocuk ile yürütülmüştür. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin yüksek ölçüde değiştiren ve yerleştiren öğrenme stilinde olduklarını tespit edilmiştir. Öğrencilerin problem çözme alışkanlıkları ve öğrenme stilleri cinsiyetlerine göre değişkenlik gösterirken, matematik başarı notunun artmasıyla matematiği günlük yaşamda kullanma algısının da arttığı ve birlikte problem çözmeye yönelik tutumlar ile öğrenme stilleri arasında anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir.

Aksoy, 2018 yılında yapmış olduğu çalışmada, gelişimsel yetersizliği olan çocukların sosyal beceri düzeylerinin okula uyumlarını yordama düzeyini incelemiştir. Yapılan çalışmadan elde edilen bulgulara göre, yaşları 48 ve 72 ay arasında değişmekte olan toplam 79 öğrenciden oluşturulan örneklem grubunda, gelişimsel yetersizliği olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin okula uyumlarını anlamlı bir düzeyde yordadığı görülmüştür.

Gümüş, Yenen ve Özyürek'in 2018 yılında yapmış olduğu çalışmalarında ergenlerin sosyal becerileri ve okula yönelik öfke düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ortaöğretime devam eden toplam 400 ergen öğrenci kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, cinsiyete göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma olduğu belirlenirken, sınıf düzeyleri ile sosyal beceri puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile öfke puanları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

İlgin, 2018 yılında yapmış olduğu çalışmada okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, 95 kız ve 98 olmak üzere toplam 193 çocuk ve bu çocukların anne babaları ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde, çocukların sosyal beceri düzeylerinin cinsiyetlerine, anne babalarının eğitim durumlarına, annelerin yaşına ve babaların meslek durumuna göre değiştiği sonucuna varılmıştır. Çocukların sosyal değer kazanımlarının baba meslek durumlarına göre farklılaştığı tespit edilirken, aile gelir düzeyi ve aile yapısından çocukların sosyal değer kazanımlarının etkilenmediği bulunmuştur.

Kısa, 2018 yılında yapmış olduğu çalışmada ortaokul öğrencilerinin yalnızlık ve sosyal beceri düzeyleri ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma 6., 7. ve 8. sınıf toplam 693 öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmadan elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin internete bağımlı kalma süreleri ile olumsuz sosyal beceri ve yalnızlık düzeyleri arasında olumlu bir ilişki olduğu bulunurken, sosyal beceri ve internet kullanımı arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı görülmüştür.

Mutluay, 2018 yılında yapmış olduğu çalışmada, meslek yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin eğitsel medya ve teknoloji kullanımlarına yönelik tutumlarının öğrenme stilleri ile ilişkisini incelemeyi hedeflemiştir. Çalışmada, meslek yüksek okulunda okuyan toplam 433 öğrenci kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde, öğrencilerin medya ve teknolojik cihazlar kullanmalarına yönelik tutumları, cihazlarının kullanım süreleri ile birlikte kalitesine göre değişkenlik gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrenme stillerinin ise interneti kullanmaya başladıkları zamandan itibaren ve gün içindeki kullanım sürelerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Sahli, 2018 yılında yapmış olduğu çalışmada Endonezya’da iki farklı okulda okul öncesi çocukların sosyal beceri gelişimini incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma farklı eğitim ve öğretim anlayışının hakim olduğu olduğu iki okulda yürütülmüştür. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin sosyal davranış düzeylerinin farklı derecede baskınlık gösterdiği ve baskın olumsuz sosyal davranış gösteren çocukların sosyal beceri gelişimlerini etkilediği görülmüştür. Farklı eğitim sistemlerinde eğitim gören çocukların sosyal beceri gelişimlerinde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Literatürde öğrenme stilleri ve sosyal beceriler ile ilgili yapılan araştırmalara yönelik yapılan genel bir tarama sonucunda, öğrenme yolu ile kazandırılan sosyal becerilerin, bireye ait öğrenme stili modeline dayandırılarak kazandırılmasının hedeflendiği çalışmalara rastlanmamıştır. Araştırmalarda genel olarak bireylerin farklı değişkenlere göre öğrenme stilleri ve sosyal becerileri değerlendirilmiştir. Bu çalışma, alanyazındaki boşluğu gidermek amacı ile bireyin hayatında önemli bir unsur olan sosyal beceri kazanımlarını artırmak ve doğru öğrenme yöntemleri ile bireyin yaşamında kalıcı hale gelmesini sağlamak için konu ile ilgili alanyazına katkıda bulunması amacıyla güncel bir çalışmaya ihtiyaç duyulduğu düşüncesinden hareketle oluşturulmuştur.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bireylerin sosyal becerileri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacı ile gerçekleştirilen bu araştırma nicel araştırma yöntemine uygun olarak çalışılmıştır. Çalışmada fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin öğrenme stilleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişki karşılaştırılmıştır. Karşılaştırılmalı araştırmalar ilişkisel türde araştırmalar kapsamında nedensel karşılaştırma modeli başlığında yürütülmektedir. Genel olarak ilişkisel türde araştırmalar, iki veya daha fazla değişken arasında ilişki olup olmadığını neden-sonuç ilişkisi kurmaksızın ortaya koyan araştırmalardır (Privitera, 2014). Bu tür araştırmalarda değişken arasındaki ilişkinin nasıl bir ilişki olduğu açıklanır ve değişkenlerle ilgili tahmin yürütülür (Christensen, Johnson ve Turner, 2010). Nedensel karşılaştırma araştırmaları ise önceden var olan ve doğal yollarla ortaya çıkmış bir durum ya da olayın nedenlerini ve bu nedenlere etki eden değişkenlerle birlikte sonuçlarını belirlemeye yönelik çalışmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008). Bu model araştırmalar, bir durumun neden ortaya çıktığını ve bu durumun oluşmasında nelerin etkili olduğunu ortaya koymayı amaçlar (Karasar, 2008). Bu araştırmada mevcut durumun ve bu duruma etki eden faktörlerin karşılaştırma yolu ile belirlenmesi amaçlandığından, nedensel karşılaştırma modeli seçilmiştir. Öncelikle öğrenciler akademik benliklerine göre fen ve sosyal yetenek olarak ayrılmışlar, akabinde öğrenme stilleri ve sosyal beceri düzeyleri ölçülmüştür. Elde edilen veriler doğrultusunda iki grubun öğrenme stilleri ile sosyal becerileri karşılaştırılmış ve aralarındaki ilişki saptanmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın verileri 2016-2017 eğitim öğretim yılının güz döneminde, başkent Lefkoşa'da bulunan özel bir okula devam eden 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden elde edilmiştir. Bu sınıf düzeylerinin seçilmesinin sebebi öğrencilerin fen ve sosyal derslerine katılmış olmalarıdır. Toplamda 97 öğrenci ile çalışılmıştır. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1'de ayrıntılı olarak sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin bilgiler

		S(n)	%
Cinsiyet	Kız	46	55.4
	Erkek	37	44.6
Yaş	9	12	14.5
	10	30	36.1
	11	23	27.7
	12	18	21.7
Eğitim Durumu (Anne)	Okuryazar değil ya da ilkokul	7	8.4
	Ortaokul mezunu	9	10.9
	Lise mezunu	34	40.9
	Üniversite mezunu	33	39.8
Eğitim Durumu (Baba)	Okuryazar değil	0	0
	İlkokul ve	11	13.2
	Ortaokul mezunu		
	Lise mezunu	43	51.8
	Üniversite mezunu	29	39.9
	ya da üstü		
Toplam		83	100

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel bilgi formu.

Bireylerin genel özelliklerini saptamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Katılımcıların cinsiyet, yaş ve anne-baba eğitim düzeyi çalışmanın bulgularını etkileyebilecek bağımsız değişkenler olarak düşünülmüştür.

3.3.2. Akademik benlik kavramı ölçeği.

Bireylerin yetenek ve ilgi alanları hakkında bilgi almak amacı ile Kuzgun tarafından 2006 yılında geliştirilen “Akademik Benlik Kavramı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, yetenek ve ilgi alanlarını yansıtan, “hiçbir zaman” ve “her zaman” aralığında hazırlanmış dördümlü likert tipi bir ölçektir. Ölçekte yetenek ve ilgi alanları 16 kategoride sınıflandırılmıştır. Ölçekte sözel yetenek, sayısal yetenek, şekil-uzay yeteneği, göz-el koordinasyonu, fen bilimleri ilgisi, sosyal bilimler ilgisi, ziraat ilgisi, mekanik ilgisi, ikna yeteneği, ticaret yeteneği, iş ayrıntıları, edebiyat ilgisi, yabancı dil ilgisi, güzel sanatlar ilgisi, müzik yeteneği, sosyal yardım isteği gibi özellikler toplamda 168 madde ile ölçülmektedir (Kuzgun, 2006). Bu çalışmada ölçeğin fen ve sosyal yetenekleri ölçmeye yönelik olarak hazırlanmış alt boyutları uygulanmıştır. Her birinde 11 madde bulunan ölçekte, tersten maddeler yer almamaktadır.

3.3.3. Kolb öğrenme stili envanteri (KÖSE).

Bu çalışmada bireylerin öğrenme stillerini belirlemek amacı ile 1985 yılında Kolb tarafından geliştirilen “Öğrenme Stilleri Envanteri” kullanılmıştır. Kolb deneyimsel öğrenme kuramına dayalı dört öğrenme stilini alt boyut olarak tanımlamıştır. Envanter, bireylerin kendi öğrenme stillerini en iyi tanımlayan dört öğrenme stilini sıralayan, dörder seçenekli 12 maddeden oluşmaktadır. Öğrenme biçimlerini temsil eden boyutlar; somut yaşantılar (SY), yansıtıcı gözlem (YG), soyut kavramsallaştırma (SK) ve aktif yaşantılar (AY) olarak hazırlanmıştır.

Kolb öğrenme stilleri modelinde belirli bir sıra ile verilen her bir madde, bir öğrenme biçimini temsil eder. Birinci cümleler SY, ikinci cümleler YG, üçüncü cümleler SK, dördüncü cümleler AY olarak verilmektedir. Her bireyin öğrenme stili bu dört temel biçimin bileşenidir. Bireylerin hangi en uygun hangi öğrenme stiline girdikleri, puanlarının toplamı ile belirlenmektedir. Bu öğrenme stilleri; yerleştiren, ayırtıran, özümseyen ve değiştiren öğrenme stilleridir (Aşkar ve Akkoyunlu, 1993).

Envanterde yer alan her bir maddede 1 ile 4 arasında puan alan cevap seçeneği bulunmaktadır. Verilen cevaplar doğrultusunda ölçekten alınan en düşük puan 12 ve en yüksek puan 48’dir. Buna bağlı olarak bireylerin verdikleri cevaplar doğrultusunda 12 ile 48 arasında puanlar elde edilir. Daha sonra birleştirilmiş alt test puanları hesaplanır. AY ile YG ve SK ile SY puanları birbirinden çıkarılarak iki yeni değer elde edilir. SK ile SY’den elde edilen fark puanı eksi ise bireylerin somut, artı ise soyut öğrenmeye yatkın olduğu; AY ile YG’den elde edilen fark puanı eksi ise bireylerin yansıtıcı; artı ise aktif öğrenmeye eğilimli olduğu yorumu yapılabilir (Altun ve Yılmaz, 2016). Bireylerin ölçek sonunda elde ettikleri birleştirilmiş puanlar -36 ile +36 arasında değişmektedir. Birleştirilmiş puanların elde edilmesiyle iki puanın kesiştiği noktada bireye en uygun öğrenme şekli belirlenmiş olur.

Envanterin geçerlik ve güvenirlik çalışması 1985 yılında yapılmıştır. Envanterin Türkçe’ye uyarlanması sırasında yapılmış olan geçerlik güvenirlik çalışmasından elde edilen puanlar; SY: .82, YG: .73, SK: .83 ve AY: .78 olarak verilmiştir. Bu çalışma için alfa değerleri tekrar belirlenmiş ve SY: .79, YG: .76, SK: .81 ve AY: .81 bulunmuştur.

3.3.4. Sosyal beceri değerlendirme ölçeği (SBDÖ).

Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ), Avcıoğlu tarafından 2007 yılında geliştirilmiştir. Ölçek 7-12 yaş grubu bireylerin sahip olması gereken sosyal

becerileri içeren beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçekte beceriler 12 kategoriden oluşturulmuştur. Bunlar; temel sosyal beceriler, temel konuşma becerileri, ileri konuşma becerileri, ilişkiyi başlatma becerileri, ilişkiyi sürdürme becerileri, grupta iş yapma becerileri, duysal beceriler, kendini kontrol etme becerileri, saldırgan davranışlarla başa çıkma becerileri, sonuçları kabul etme becerileri, yönerge verme becerileri ve bilişsel becerilerdir. Ölçekte yer alan alt boyutlardaki maddelerin toplamı 69'dur. Maddelerin tamamı olumlu cümlelerden oluşturulmuştur. Maddelere verilen tepkiler; her zaman yapar, çok sık yapar, genellikle yapar, çok az yapar ve hiçbir zaman yapmaz şeklinde derecelendirilmiştir. Bireylerin verdikleri cevaplar doğrultusunda; her zaman yapar 5, hiçbir zaman yapmaz 1 puan almaktadır. Elde edilen düşük puanlar bireyin yeterince sosyal becerilere sahip olmadığını, almış olduğu yüksek puan ise sosyal becerilere sahip olduğunu ifade etmektedir (Akçamete ve Avcıoğlu, 2005).

Bu çalışmada öğrencilerin sosyal becerileri düzeyleri değerlendirilirken, temel sosyal beceriler (TSB-12 madde), ilişkiyi başlatma becerileri (İBB-5 madde), grupta iş yapma becerileri (GİYB-7 madde), kendini kontrol etme becerileri (KKEB-12 madde) ve bilişsel beceriler (BB-6 madde) alt ölçekleri kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirliği, ölçeği geliştiren araştırmacı tarafından Cronbach alfa katsayısı hesaplanarak elde edilmiş ve TSB: .95, İBB: .84, GİYB: .92, KKEB: .88, BB: .87 olarak verilmiştir. Yapılan bu çalışma için tekrar hesaplanan alfa değerleri TSB: .90, İBB: .79, GİYB: .88, KKEB: .81, BB: .89 olarak bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler, çalışmanın uygulanacağı okulun yönetiminden alınan resmi izin ile araştırmacı tarafından bizzat toplanmıştır. Öncelikle öğrencilere ve öğretmenlere çalışmanın amacı ve işleyişi hakkında bilgi verilmiş ve gerekli açıklamalarda bulunulmuştur. Araştırmacı, veri toplama araçlarının doldurulması sırasında öğrencilerin yanında bulunmuş ve katılımcıların maddelerin cevaplanmasına yönelik sorularını yanıtlamıştır. Veriler katılımcıların gelişim düzeyleri dikkate alınarak üç aşamada toplanmıştır. Öncelikle öğrenciler “akademik benlik kavramı ölçeği” ile fen ve sosyal yeteneklerine göre ayrılmıştır. Daha sonra öğrencilere yetenek gruplarına göre “Kolb öğrenme stilleri envanteri” verilmiştir. Sosyal becerileri değerlendirmeye yönelik veri toplama aracı, öğretmenler tarafından uygulanmıştır. Öğrencileri ve

öğretmenleri zor durumda bırakmamak adına, verilerin toplanma süreci yaklaşık iki aya dağıtılmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Çalışmada elde edilen bulguların istatistiksel olarak değerlendirilmesinde Statistical Package for Social Sciences (SPSS) yazılımı kullanılmıştır. Çalışmaya dahil olan öğrencilerin fen ve sosyal yeteneklerine göre puan dağılımının belirlenmesinde frekans analizi kullanılmıştır. Çalışmada araştırılan hipotezlerin değerlendirilmesinde kullanılacak istatistiksel analiz yöntemini belirlemek amacıyla veri setine Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilks testleri uygulanmış ve verinin normalliği araştırılmıştır. Normal dağılıma uymadığı görülen veri seti için parametrik olmayan hipotez testleri kullanılmıştır.

Araştırmanın alt amaçlarının analizi yapılırken fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin Kolb Öğrenme Stili Envanterinin (KÖSE) ve Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeğinin (SBDÖ) alt boyutlarına göre puan dağılımları için tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan fen ve sosyal öğrencilerinin öğrenme stilleri ve sosyal becerilerinin demografik özelliklerinden etkilenme durumlarını ortaya koymak amacı ile çeşitli analizler yapılmıştır. Cinsiyet değişkeninin karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, yaş, anne ve baba öğrenme durumlarının karşılaştırılması için de Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR, YORUM VE TARTIŞMA

4.1. Örneklem Grubu Öğrencilerinin Fen ve Sosyal Yeteneklerine Göre Ayrılması

Araştırmanın birinci alt amacı “İlköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri fen ve sosyal yeteneklerine göre nasıl ayrılmaktadırlar?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt amaç doğrultusunda araştırmanın örneklem grubunu oluşturan ve zorunlu eğitim sürecinde öğrenim hayatlarına devam eden ilköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri fen ve sosyal yeteneklerine göre analiz edilmiştir. Araştırmada öğrencilerin fen ve sosyal yeteneklerini belirlemek için akademik benlik kavramı ölçeği kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere uygulanan ölçme aracı sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. İlköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin fen ve sosyal yeteneklerine göre puan dağılımları

	Fen		Sosyal	
	S (n)	%	S (n)	%
4. sınıf	10	21.73	7	18.91
5. sınıf	9	19.56	6	16.21
6. sınıf	11	23.91	10	27.02
7. sınıf	7	15.21	8	21.62
8. sınıf	9	19.56	6	16.21
Toplam	46	100.0	37	100.0

Tablo 2’de 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin fen ve sosyal yeteneklerine göre aldıkları puanlar verilmiştir. Araştırmaya alınan örneklem grubunu oluşturan 83 öğrenciden toplamda 46 kişinin fen yetenek grubuna, 37 kişinin ise sosyal yetenek grubuna daha yatkın olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan örneklem grubundan 17 kişinin oluşturduğu 4. sınıf öğrencilerinin 10’u fen, 7’si sosyal yetenek; 15 kişinin oluşturduğu 5. sınıf öğrencilerinin 9’u fen, 6’sı sosyal yetenek; 21 kişinin oluşturduğu 6. sınıf öğrencilerinin 11’i fen, 10’u sosyal yetenek; 15 kişinin oluşturduğu 7. sınıf öğrencilerinin 7’si fen 8’i sosyal yetenek ve 15 kişinin oluşturduğu 8. sınıf öğrencilerinin 9’u fen, 6’sı sosyal yetenek grubuna daha

yatkındır. Bu sonuçlar, eğitim programları süresince fen ve sosyal derslerinin her ikisine de katılan ilköğretim öğrenci grubuna aittir. Ölçekten elde edilen veriler analiz edildiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun fen yetenek grubunda olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğunluğunun fen yetenek grubunda çıkmasının tamamen rastlantısal olduğu düşünülmektedir.

4.2. Fen ve Sosyal Yetenek Öğrencilerinin KÖSE Puanlarının Alt Boyutlara Göre Dağılımı

Araştırmanın ikinci alt amacı “Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin Kolb Öğrenme Stili Envanterinin (KÖSE) yerleştiren, ayırıştırıcı, özümseyen ve değiştiren alt boyutlarına göre dağılımları nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmada fen ve sosyal yetenek gruplarına göre ayrılan öğrencilere uygulanan KÖSE’den elde edilen veriler analiz edilerek gruplarına göre Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE’nin alt boyutlarına göre puan dağılımları

	KÖSE	$\bar{X}$	SS	Minimum	Maximum
Fen	SY	28.39	6.34	12.00	41.00
	YG	30.52	5.16	20.00	48.00
	SK	29.67	5.39	21.00	43.00
	AY	31.96	5.52	20.00	44.00
	SK-SY	1.28	10.01	-20.00	24.00
	AY-YG	1.43	8.78	-24.00	23.00
Sosyal	SY	30.54	5.12	21.00	42.00
	YG	28.70	4.46	21.00	36.00
	SK	30.27	5.08	16.00	43.00
	AY	30.54	5.32	19.00	41.00
	SK-SY	-0.27	8.83	-20.00	22.00
	AY-YG	1.84	8.42	-12.00	18.00

Tablo 3 incelendiğinde, fen grubu öğrencilerinin aktif yaşantı ve yansıtıcı gözlem puanlarının daha yüksek olduğu, sosyal grubunun ise somut yaşantı ve soyut kavramsallaştırma puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4, fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE alt boyutlarına göre dağılımlarını göstermektedir. Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan toplam 83 kişinin oluşturduğu 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıf fen grubu örnekleminin 6’sının yerleştiren, 22’sinin ayırıştırıcı, 8’inin özümseyen ve 10’unun değiştiren; sosyal yetenek grubu öğrencilerinin ise 8’inin yerleştiren, 20’sinin ayırıştırıcı, 5’inin özümseyen ve 4’ünün

değiştiren öğrenme stiline sahip olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin alt boyutlara göre dağılımlarını belirlemek amacıyla ki-kare testi kullanılmıştır. Test sonucunda fen ve sosyal grubundaki öğrencilerin yerleştiren, değiştiren, ayarıştıran ve özümseyen gruplarında farklılık göstermediği görülmüştür ($p=0,440$).

Tablo 4. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE alt boyutlarına göre dağılımları

KÖSE	Fen		Sosyal	
	N	%	N	%
Yerleştiren	6	13.00	8	21.60
Ayarıştıran	22	47.80	20	54.10
Özümseyen	8	17.50	5	13.50
Değiştiren	10	21.70	4	10.80
Toplam	46	100	37	100

Kolb'un öğrenme stillerine göre ayarıştıran öğrenme stiline sahip bireylerde mantıksal analizler sonucu problem çözme ve karar verme becerileri gelişmiştir ve öğrenme sürecinde yaparak, düşünerek ve dönüştürerek öğrenme baskındır. Sistemli olarak plan yapma en belirgin özellikleridir. Fen yetenek grubu öğrencilerinin ikinci sırada değiştiren öğrenme stiline sahip oldukları görülmektedir. Değiştiren öğrenme stiline sahip bireyler izleyerek ve hissederek öğrenmeyi tercih ederler. Genellikle nesnel, dikkatli, sabırlı ve olaylar karşısında gözlem yapmayı tercih eden bireyler oldukları ifade edilebilir. Sosyal yetenek grubu öğrencilerin ikinci sırada yerleştiren öğrenme stiline sahip oldukları görülmektedir. Yerleştiren öğrenme stiline sahip bireyler, genellikle yeni deneyimler içinde yer almayı tercih eden, yaparak ve hissederek öğrenmeyi gerçekleştiren, bulundukları ortama hızlıca ayak uydurabilen ve yeni fikirlere açık, üretmeyi seven bireylerdir.

Fen yeteneğe sahip bireyler, yaratıcı düşünme becerisi yüksek, girişimci, araştırma yapmayı ve keşfetmeyi seven, tasarlama ve yeni şeyler üretmekten keyif alan, takım çalışması yürütebilen, girişimcilik becerisi olan, karar verme becerileri güçlü, problem çözme gibi yaşam becerilerini kullanan ve öğrenmeyi gerçekleştirirken aktif olan olduğu bireylerdir. Bireyin bu yeteneklere sahip olması, onun ayarıştıran öğrenme stiline yer almasını desteklemektedir; yani ayarıştıran tanımında da belirtildiği gibi birey, öğrenme gerçekleşirken aktif bir biçimde rol oynar, yaparak ve hissederek öğrenir, öğrenme ortamlarında açık fikirli olur, ve keşfederek yeni ürünler ortaya çıkarır.

Sosyal yeteneği güçlü olan bireyler temel iletişim becerilerini düzenleyebilen, içinde yaşadığı çevre ile uyumlu olan, insan ile çevre arasındaki etkileşimlerin farkında olan, gelişmiş empati yeteneği olan, problem çözebilme becerileri ve aktif sosyal katılımları yüksek olan bireylerdir. Ayırıştırıcı öğrenme stiline belirgin özellikleri olan yeni deneyimlere açık olma, plan yapma ve değişen sosyal ortama hızlıca uyum sağlayabilme, karşılaştıkları problemlere mantıksal analizler sonucu yeni bilimsel yöntemler kullanma gibi davranışlar, öğrencilerin yüksek oranda ayırıştırıcı öğrenme stiline dağılım göstermesinin nedeni olabilir. Öğrenme stillerinin her iki grupta da aynı alt boyutlarda yüksek yüzde vermesi, fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin karakteristik özelliklerinin benzer olmalarından kaynaklanıyor olabilir.

Bodur, 2016 yılında ortaokul öğrencilerinin fen yeteneklerine göre öğrenme stillerini araştırdığı benzer çalışmada, örneklem grubunu oluşturan 7. sınıf bireylerin %58'inin ayırıştırıcı, %19,75'inin özümseyen, %11,93'ünün yerleştiren ve %10,32'sinin değiştiren öğrenme stiline sahip olduğunu bulmuştur. Bu sonuçlara bakıldığında örneklem grubunda yer alan bireylerin bu çalışmadan elde edilen bulgulara paralel olarak en çok ayırıştırıcı öğrenme stiline olduğu belirlenmiştir.

Kaymakçı 2014 yılında ortaokul öğrencilerinin problem çözme, bilimsel süreç becerileri ve öğrenme stillerini bazı değişkenlere göre karşılaştırmıştır. Kaymakçı, yürüttüğü çalışmada 4. sınıf öğrencilerin öğrenme stillerini incelediğinde, bireylerin büyük çoğunluğunun değiştiren (%42.4) öğrenme stiline sahip olduğunu ve en az ise yerleştiren (%12.1) öğrenme stiline sahip olduğunu bulmuştur. Aslan ise, 2013 yılında işitme engelli öğrencilerin öğrenme stilleri üzerine yapmış olduğu çalışmada, araştırmaya katılan öğrencilerin, %35,5'inin değiştiren, %26,7'sinin ayırıştırıcı, %22,3'ünün yerleştiren ve %15,5'inin özümseyen öğrenme stiline sahip olduğunu tespit etmiştir.

Yine benzer bir çalışmada Hasırcı (2006) üniversite öğrencilerinin “yerleştiren” öğrenme stiline en az yüzdeyle tercih ettiklerini bulmuştur. Örneklem gruplarının ve örneklemin alındığı bölgenin kültür yapısının farklılığı, benzer araştırmalarda sonuçlara farklı yansımış olabilir. Dolayısıyla çalışmanın sonuçları “öğrenme stilleri, örneklem yapısına ve çalışılan kültüre bağlı olarak değişebilmektedir” düşüncesini akla getirmektedir.

4.3. Fen ve Sosyal Yetenek Öğrencilerinin SBDÖ Puanlarının Alt Boyutlara Göre Dağılımları

Araştırmanın üçüncü alt amacı “Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri değerlendirme ölçeğinin (SBDÖ) temel sosyal beceriler (TSB), ilişkiyi başlatma becerileri (İBB), grupla iş yapma becerileri (GİYB), kendini kontrol etme becerileri (KKEB) ve bilişsel beceriler (BB) alt boyutlarına göre dağılımları nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Fen ve sosyal yetenek gruplarına göre ayrılan öğrencilere uygulanan SBDÖ’den elde edilen veriler analiz edilerek Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SBDÖ’nün TSB, İBB, GİYB, KKEB ve BB alt boyutlarına göre puan dağılımları

	SBDÖ	N	$\bar{X}$	SS	Minimum	Maximum
Fen	TSB	10	50,59	8,40	20,00	64,00
	İBB	10	18,17	4,32	7,00	25,00
	GİYB	11	25,50	4,89	15,00	35,00
	KKEB	11	21,93	5,75	11,00	30,00
	BB	4	21,78	5,28	7,00	30,00
Sosyal	TSB	7	52,24	10,80	22,00	65,00
	İBB	3	18,76	5,26	7,00	25,00
	GİYB	2	28,73	6,18	10,00	35,00
	KKEB	20	24,54	5,57	9,00	30,00
	BB	5	22,78	5,68	7,00	30,00

Araştırmaya katılan öğrencilerin alt boyutlara göre dağılımlarının farkını saptamak amacıyla tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Elde edilen bulgular incelendiğinde, örnekleme oluşturan fen yetenek grubu öğrencilerinin 10’unun TSB, 10’unun İBB, 11’inin GİYB, 11’inin KKEB ve 4’ünün BB alt boyutunda yer aldığı görülmektedir. Aritmetik ortalamalara bakıldığında en yüksek puanın TSB alt boyutlarında çıktığı görülmektedir. Sosyal yetenek öğrencilerinin 7’sinin TSB, 3’ünün İBB, 2’sinin GİYB, 20’sinin KKEB ve 5’inin BB alt boyutunda çıktığı görülmektedir. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin temel sosyal becerilerinin yüksek olmasının sebebi karşılıklı etkileşim kurma becerilerinin yüksek olmasından kaynaklanıyor olabilir. Fen yetenek grubuna ait bireyler günlük yaşam sorunlarına ilişkin sorumluluk alma, problem çözme, girişimcilik, olumlu tutumlar geliştirme, araştırma ve takım çalışması özelliklerine sahip bireylerdir. Sosyal yeteneği yüksek olan bireyler, toplumsal yaşama etkin bir şekilde uyum sağlayan, içinde yaşadığı çevre ile etkileşim becerileri güçlü, empati yapma becerisine sahip, araştırmacı,

eleştirel, girişimci, problem çözme becerileri gelişmiş ve çevre okuryazarı bireylerdir. Bu sonuçlara göre fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin yetenek grubu özelliklerinden dolayı temel sosyal becerilerinin de geliştiği söylenebilir.

4.4. Fen ve Sosyal Yetenek Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ve Sosyal Beceri Puanlarının Demografik Özelliklere (Cinsiyet, Yaş, Anne-Baba Eğitim Durumu) Göre Dağılımı

Araştırmanın dördüncü alt amacı “Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin öğrenme stilleri ve sosyal becerileri, demografik özelliklere (yaş, cinsiyet, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu) göre değişmekte midir?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan fen ve sosyal öğrencilerinin öğrenme stilleri ve sosyal becerilerinin demografik özelliklerinden etkilenme durumlarını ortaya koymak amacı ile çeşitli analizler yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 6 ile Tablo 25 arasında sunulmuştur.

Tablo 6. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	z	p	Açıklama
Fen	Kız	21	28.57	7.73	30.00	-0.254	0.799	Fark yok
	Erkek	25	28.24	5.05	28.00			
Sosyal	Kız	26	29.62	5.04	29.50	-1.749	0.080	Fark yok
	Erkek	11	32.72	4.82	32.00			

Tablo 6 incelendiğinde fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin cinsiyete göre puan dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyete göre puan dağılımlarını saptamak için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrenme stili ve cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin cinsiyet faktörü bakımından aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Buna göre kız ve erkek öğrencilerin öğrenme stilleri benzer niteliktedir.

Işık 2011 yılında ilköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile sorgulayıcı öğrenme becerilerini değerlendirdiği çalışmasında, örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin öğrenme stillerinin cinsiyet faktöründen etkilendiğini ortaya koymuştur. Arslan, 2014 yılında işitme engelli öğrencilerin öğrenme stilleri üzerine yapmış olduğu çalışmasında kız öğrencilerin %41,3’ünün ayırıştırıcı, %23,5’inin özümseyen, %17,6’sının yerleştiren ve değiştiren öğrenme stillerine; erkek

öğrencilerin %46,5'inin değiştiren, %25'inin yerleştiren, %17,8'inin ayrıştıran ve %10,7'sinin özümseyen öğrenme stillerine sahip olduklarını tespit etmiştir.

Tablo 7. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının yaşa göre dağılımı

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	9	7	27.86	7.45	30.00	3.432	0.330	Fark yok
	10	18	30.22	6.28	30.00			
	11	9	28.89	5.60	31.00			
	12	12	25.58	5.99	26.00			
Sosyal	11	5	28.80	5.40	28.00	6.197	0.102	Fark yok
	12	12	33.42	3.23	33.50			
	13	14	29.21	5.74	27.00			
	14	6	29.33	5.20	28.50			

Tablo 7 incelendiğinde fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin yaşa göre soyut yaşantı öğrenme stili puan dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin soyut yaşantı öğrenme stillerinin yaşa göre dağılımlarını saptamak için Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrenme stili ve yaş dağılımları arasındaki ilişkiye bakıldığında fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin Kruskal-Wallis Testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırma bulguları incelendiğinde yaşın öğrenme stilleri üzerinde kesin bir etkisinin olduğunu söylemek zordur. Bunun nedeninin araştırmanın yakın yaş gruplarında yapılmasından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca bireylerin yaşları düşünüldüğünde, içinde bulundukları hızlı gelişim ve büyüme çağından dolayı öğrenme özelliklerinin de etkilenebileceği düşünülebilir.

Arslan ve Babadoğan 2015 yılında ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerin öğrenme stillerinin akademik başarı düzeyi, cinsiyet ve yaş ile ilişkisini inceleyen çalışmalarında, bireylerin öğrenme biçimi arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Ilgın, 2018 yılında okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, bireylerin sosyal becerilerinin yaş faktöründen etkilendiğini tespit etmiştir.

Tablo 8'de fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin anne eğitim durumuna göre öğrenme stili puan dağılımları görülmektedir. Fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin anne eğitim düzeyi ve öğrenme stili dağılımına bakıldığında fen yeteneğe sahip öğrenci velilerinin 3'ünün ilköğretim mezunu ya da altı, 4'ünün ortaokul mezunu, 17'sinin lise mezunu ve 22'sinin üniversite mezunu ya da üstü olduğu tespit

edilmiştir. Sosyal yeteneğe sahip öğrenci velilerinin 4'ünün ilköğretim mezunu ya da altı, 5'inin ortaokul mezunu, 17'sinin lise mezunu ve 11'inin üniversite mezunu ya da üstü olduğu tespit edilmiştir. Buna göre her iki grup velilerinin daha çok lise ve üstü eğitim düzeyine sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlköğretim mezunu ya da altı	3	33.67	2.08	33.00	8.263	0.041*	Fark var
	Ortaokul mezunu	4	32.75	1.26	33.00			
	Lise mezunu	17	26.59	5.76	26.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	22	28.27	7.07	28.50			
Sosyal	İlköğretim mezunu ya da altı	4	28.00	4.97	28.50	4.515	0.211	Fark yok
	Ortaokul mezunu	5	30.40	5.94	31.00			
	Lise mezunu	17	29.59	5.32	29.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	33.00	4.10	32.00			

Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre öğrenme stilleri puan dağılımını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrenme stilleri ve anne eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında sosyal grubunda anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Fen grubunda yer alan öğrenci puanları incelendiğinde ise öğrenme stilleri ve anne eğitim durumu aralarında anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$). Elde edilen anlamlılığın lise mezunu annelerin puanının, ilkokul ve ortaokul mezunlarına göre daha düşük olmasından kaynaklandığı rank ortalamalarına dayalı ikişerli karşılaştırma testi sonucunda belirlenmiştir. Bunun nedeni olarak somut yaşantı öğrenme özelliklerine sahip bireylerin annelerinin öğrenme biçimlerine uygun öğrenme fırsatları yaratmaları söylenebilir.

Kaymakcı, 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada, örneklem grubunu oluşturan 4. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını bulmuştur. Benzer şekilde Topuz, 2014 yılında öğrenme stillerinin ve eleştirel düşünme becerilerinin fen öğretimine etkisini değerlendirdiği çalışmada, çocukların öğrenme stillerinin anne eğitim durumu ile arasındaki ilişkiyi incelemiş ve anlamlı bir ilişki bulamamıştır.

Tablo 9. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SY puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	6	32.17	2.31	32.00	5.342	0.069	Fark yok
	Lise mezunu	22	26.41	6.02	26.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	18	29.56	6.96	28.50			
Sosyal	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	5	31.00	4.47	31.00	0.186	0.911	Fark yok
	Lise mezunu	21	30.14	5.23	30.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	31.09	5.56	32.00			

Tablo 9’da fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin baba eğitim durumuna göre soyut yaşantı ve öğrenme stili puan dağılımları görülmektedir. Fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin baba eğitim düzeyi ve öğrenme stili dağılımına bakıldığında fen yeteneğe sahip öğrenci velilerinin 6’sının ilkokul ya da ortaokul mezunu, 22’sinin lise mezunu ve 18’inin üniversite mezunu ya da üstü eğitim düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Sosyal yetenek grubu öğrenci velilerinin 5’i ilkokul ya da ortaokul mezunu, 21’i lise mezunu ve 11’i üniversite ya da üstü eğitim düzeyine sahiptir. Buna göre her iki grupta yer alan velilerin daha çok lise ve üstü eğitim düzeyine sahip olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin puan dağılımlarını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrenme stilleri ve baba eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Bunun nedeni toplumda kadın erkek ayırımı yapılmaksızın her bireyin eğitimine önem verilmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Kaymakcı, 2014 yılında yapmış olduğu çalışmasında, örneklem grubunu oluşturan 4. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını bulmuştur. Güven 2017 yılında, 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında anne eğitim durumu ile sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulmamıştır. Topuz, 2014 yılında öğrenme stillerinin ve eleştirel

düşünme becerilerinin fen öğrenimine etkisini incelediği çalışmasında, çocukların öğrenme stilleri ile baba öğrenim durumları arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır.

Tablo 10. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	z	p	Açıklama
Fen	Kız	21	29.48	6.23	29.00	-2.062	0.039*	Fark var
	Erkek	25	31.40	3.98	32.00			
Sosyal	Kız	26	28.42	4.47	27.00	-0.751	0.453	Fark yok
	Erkek	11	29.36	4.63	30.00			

Tablo 10’da fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin yansıtıcı gözlem (YG) puanlarının cinsiyete göre dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyete göre puan dağılımlarını saptamak için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada fen yetenekli öğrencilerin yansıtıcı gözlem puanlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiği saptanmıştır ($p<0.05$). Aritmetik ortalamalara bakıldığında erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek sonuçlar elde ettikleri görülmektedir. Yansıtıcı gözlem öğrenme biçimine sahip bireyler izleyerek öğrenmeyi gerçekleştirirler. Buna göre erkek öğrencilerin daha çok izleyerek öğrenmeyi tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 11. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının yaşa göre dağılımı

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	9	7	31.00	4.47	32.00	4.459	0.216	Fark yok
	10	18	30.44	4.15	30.50			
	11	9	32.22	1.79	32.00			
	12	12	29.08	8.03	26.50			
Sosyal	11	5	26.40	4.39	25.00	4.644	0.200	Fark yok
	12	12	28.83	4.91	30.00			
	13	14	28.07	3.81	27.00			
	14	6	31.83	4.31	33.00			

Tablo 11 incelendiğinde fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin yansıtıcı gözlem (YG) puanlarının yaşa göre dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin yansıtıcı gözlem puanlarının yaşa göre puan dağılımlarını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada yansıtıcı gözlem ve yaş dağılımları arasındaki ilişkiye bakıldığında fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 12. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlköğretim mezunu ya da altı	3	30.67	1.15	30.00	0.243	0.970	Fark yok
	Ortaokul mezunu	4	30.50	1.29	30.50			
	Lise mezunu	17	30.71	5.17	32.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	22	30.36	6.03	31.00			
Sosyal	İlköğretim mezunu ya da altı	4	25.00	0.82	25.00	4.505	0.212	Fark yok
	Ortaokul mezunu	5	28.60	3.78	27.00			
	Lise mezunu	17	29.82	4.73	30.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	28.36	4.70	30.00			

Tablo 12’de fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin anne eğitim durumuna göre yansıtıcı gözlem puan dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre yansıtıcı gözlem puan dağılımını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin yansıtıcı gözlem puanları ve anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 13. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin YG puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	6	29.50	3.56	30.00	0.689	0.709	Fark yok
	Lise mezunu	22	31.41	5.66	32.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	18	29.78	5.02	30.50			
Sosyal	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	5	30.80	5.07	32.00	5.261	0.072	Fark yok
	Lise mezunu	21	27.19	4.12	26.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	30.64	4.03	31.00			

Tablo 13'te fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin yansıtıcı gözlem puanlarının baba eğitim durumuna göre öğrenme stili puan dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin yansıtıcı gözlem puanlarının baba eğitim durumuna göre öğrenme stilleri puan dağılımını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin yansıtıcı gözlem puanları ve baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 14. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	Z	p	Açıklama
Fen	Kız	21	31.14	6.17	30.00	-1.516	0.130	Fark yok
	Erkek	25	28.44	4.38	28.00			
	Kız	26	31.38	4.25	31.00	-1.887	0.059	Fark yok
	Erkek	11	27.63	6.07	27.00			

Tablo 14'te fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin soyut kavramsallaştırma (SK) puanlarının cinsiyete göre dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyete göre puan dağılımlarını saptamak için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin soyut kavramsallaştırma ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 15. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının yaşa göre dağılımı

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	9	7	28.57	5.62	28.00	0.115	0.944	Fark yok
	10	18	27.56	3.93	28.00			
	11	9	31.44	6.11	31.00			
	12	12	32.17	5.75	31.50			
Sosyal	11	5	27.20	7.09	27.00	2.156	0.340	Fark yok
	12	12	29.25	3.39	28.00			
	13	14	31.57	5.27	30.50			
	14	6	31.83	5.34	33.50			

Tablo 15'te fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin soyut kavramsallaştırma puanlarının yaşa göre dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin soyut kavramsallaştırma puanlarının yaşa göre puan dağılımlarını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada yansıtıcı gözlem ve yaş dağılımları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 16. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlköğretim mezunu ya da altı	3	32.33	7.51	28.00	0.503	0.918	Fark yok
	Ortaokul mezunu	4	28.00	4.55	28.50			
	Lise mezunu	17	29.88	5.79	29.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	22	29.45	5.17	28.50			
Sosyal	İlköğretim mezunu ya da altı	4	29.75	3.77	28.50	5.247	0.155	Fark yok
	Ortaokul mezunu	5	33.20	2.77	34.00			
	Lise mezunu	17	31.35	5.35	31.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	27.45	4.97	28.00			

Tablo 16’da fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin soyut kavramsallaştırma (SK) puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre soyut kavramsallaştırma puan dağılımını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin soyut kavramsallaştırma puanları ile anne eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 17. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin SK puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	6	30.17	5.77	28.50	0.115	0.944	Fark yok
	Lise mezunu	22	30.09	5.67	29.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	18	29.00	5.14	29.00			
Sosyal	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	5	28.20	2.39	28.00	2.156	0.340	Fark yok
	Lise mezunu	21	31.38	5.00	31.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	29.09	5.86	28.00			

Tablo 17’de fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin soyut kavramsallaştırma (SK) puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre soyut kavramsallaştırma puan dağılımını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin soyut kavramsallaştırma puanları ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p < 0.05$).

Tablo 18. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin AY puanlarının cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	z	p	Açıklama
Fen	Kız	21	32.29	5.70	34.00	-0.376	0.707	Fark yok
	Erkek	25	31.68	5.46	31.00			
Sosyal	Kız	26	30.58	5.40	30.00	-0.017	0.987	Fark yok
	Erkek	11	30.45	5.37	29.00	-0.376	0.707	

Tablo 18’de fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin aktif yaşantı (AY) puanlarının cinsiyete göre dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyete göre puan dağılımlarını saptamak için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin aktif yaşantı puanları ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 19. Fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin AY puanlarının yaşa göre dağılımı

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	9	7	33.14	3.84	34.00	2.179	0.536	Fark yok
	10	18	31.44	6.39	30.00			
	11	9	30.44	5.66	29.00			
	12	12	33.17	5.02	35.00			
Sosyal	11	5	37.40	2.88	38.00	11.051	0.011*	Fark var
	12	12	28.75	4.59	28.50			
	13	14	30.93	4.84	32.00			
	14	6	27.50	4.85	28.00			

Tablo 19’da fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin aktif yaşantı puanlarının yaşa göre dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin aktif yaşantı puanlarının yaşa göre puan dağılımlarını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin aktif yaşantı puanları ve yaş dağılımları arasındaki ilişkiye bakıldığında fen yetenek öğrencilerinde bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$). Sosyal yetenek öğrencilerinde ise Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < 0.05$). Farklılığın ilk yaş grubundan kaynaklandığı rank

ortalamalarına dayalı ikişerli karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Bu sonuca göre aktif yaşantı öğrenme biçimine sahip bireyler yaparak ve hissederek öğrenmeyi tercih ederler. Sosyal yetenekli bireylerin toplumsal yaşamda etkin biçimde yer alma özelliklerinin, projeler ve grup çalışmalarının onların aktif yaşantı öğrenme biçimlerini geliştirmiş olduğu söylenebilir.

Tablo 20. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin AY puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlköğretim mezunu ya da altı	3	32.67	8.33	30.00	2.140	0.544	Fark yok
	Ortaokul mezunu	4	28.75	2.87	29.00			
	Lise mezunu	17	32.76	4.63	34.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	22	31.82	6.21	30.00			
Sosyal	İlköğretim mezunu ya da altı	4	37.00	3.65	37.00	8.125	0.044*	Fark var
	Ortaokul mezunu	5	27.80	7.85	26.00			
	Lise mezunu	17	29.29	3.55	28.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	31.36	5.41	30.00			

Tablo 20’de fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin aktif yaşantı puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre aktif yaşantı puan dağılımını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada fen yetenekli öğrencilerin aktif yaşantı puanları ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Sosyal yetenek öğrencilerinin Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0.05$). Bu farklılığın ilk gruptan kaynaklandığı rank ortalamalarına dayalı ikişerli karşılaştırma testi ile tespit edilmiştir. Bunun nedeninin anne eğitim düzeyi düşük olan çocuklara sunulan aktif öğrenmenin, yani yaparak ve hissederek öğrenebilecekleri öğrenme ortamlarının anneler tarafından desteklenmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 21. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin AY puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	6	32.83	5.56	32.50	0.134	0.935	Fark yok
	Lise mezunu	22	32.05	5.09	31.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	18	31.56	6.24	33.00			
Sosyal	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	5	30.00	7.14	30.00	0.888	0.641	Fark yok
	Lise mezunu	21	31.38	5.61	30.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	29.18	3.87	29.00			

Tablo 21’de fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin aktif yaşantı puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı görülmektedir. Öğrencilerin baba eğitim durumuna göre aktif yaşantı puan dağılımını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada öğrencilerin aktif yaşantı puanları ile anne eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 22. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının cinsiyete göre dağılımı

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	Z	p	Açıklama
Fen	Kız	21	138.29	15.44	137.00	-0.386	0.699	Fark yok
	Erkek	25	137.72	30.14	149.00			
Sosyal	Kız	26	142.23	29.02	151.50	-1.894	0.060	Fark yok
	Erkek	11	158.55	31.80	163.00			

Tablo 22’de fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal beceri dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin cinsiyete göre sosyal beceri dağılımlarını saptamak için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Araştırmada sosyal beceri ve cinsiyet arasındaki ilişkiye bakıldığında, fen ve sosyal yetenek öğrencileri arasında cinsiyet bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Güven, 2017 yılında yapmış olduğu çalışmada, 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu çalışmanın sonucundan farklı olarak, araştırmanın çalışma grubunu oluşturan

bireylerin cinsiyete göre sosyal beceri düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiğini, kız çocukların sosyal beceri düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu bulmuştur. Yine benzer şekilde Gök, 2017 yılında yapmış olduğu çalışmada cinsiyete göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma tespit etmiştir. Ilgın, 2018 yılında okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, cinsiyet faktörü ile sosyal beceriler arasında anlamlı bir farklılık bulmuştur. Kız çocukların sosyal beceri düzeylerinin erkeklere göre daha iyi düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Tablo 23. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının yaşa göre dağılımı

	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	9	7	120.14	20.51	118.00	8.163	0.043*	Fark var
	10	18	135.67	28.84	140.00			
	11	9	152.33	14.67	155.00			
	12	12	141.08	18.83	138.00			
Sosyal	11	5	145.20	18.39	155.00	2.414	0.491	Fark yok
	12	12	143.17	30.54	151.00			
	13	14	153.50	33.83	166.00			
	14	6	141.50	33.99	154.00			

Tablo 23 incelendiğinde fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin yaşa göre sosyal beceri puan dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin yaşa göre sosyal beceri puan dağılımlarını saptamak amacıyla Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada sosyal yetenekli öğrencilerin sosyal beceri ve yaş dağılımları arasındaki ilişkiye bakıldığında sosyal yetenekli grubun Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$). Bunun nedeni araştırmanın yakın yaş gruplarında olmasından kaynaklanabilir. Farklı yaş grupları üzerinde yapılacak olan çalışmalarda daha net sonuçlar elde edilebilir.

Fen yetenek grubu öğrencilerinin sosyal beceri ve yaş dağılımları arasındaki ilişkiye bakıldığında ise sosyal yetenekli grubun Kruskal-Wallis testi sonuçlarına göre anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Bu farkın 9 ve 12 yaş grubundan kaynaklandığı rank ortalamalarına dayalı ikişerli karşılaştırma testi ile belirlenmiştir. Bunun nedeninin fen yetenek grubunda yer alan öğrencilerin insan ve çevre arasındaki ilişkiyi anlamlandırma süreçlerinde kazanmış olduğu yetkinlik olduğu söylenebilir.

Güven, 2017 yılında, 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada yaşa göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulurken, 13-14 yaş çocukların sosyal becerilerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ilgın, 2018 yılında okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, cinsiyet faktörü ile sosyal beceriler arasında anlamlı bir farklılık bulmuştur. Kız çocukların sosyal beceri düzeylerinin erkeklere göre daha iyi düzeyde olduğunu tespit etmiştir.

Tablo 24. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının anne eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlköğretim mezunu ya da altı	3	127.33	38.00	143.00	0.601	0.896	Fark yok
	Ortaokul mezunu	4	133.25	33.18	131.00			
	Lise mezunu	17	136.94	27.85	136.0			
	Üniversite mezunu ya da üstü	22	141.09	18.66	144.50			
Sosyal	İlköğretim mezunu ya da altı	4	155.00	2.16	155.50	4.953	0.175	Fark yok
	Ortaokul mezunu	5	133.25	33.18	131.00			
	Lise mezunu	17	136.94	27.85	136.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	141.09	18.66	144.50			

Tablo 24'te fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin anne eğitim durumuna göre sosyal beceri puan dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin anne eğitim durumuna göre sosyal beceri puan dağılımlarını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada sosyal beceri ve anne eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Güven 2017 yılında, 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada anne eğitim durumuna göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı bir fark bulmamıştır. Ilgın, 2018 yılında okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada,

çocukların sosyal becerilerinin annelerinin eğitim durumuna göre farklılık göstermediğini bulmuştur. Kısa ise, 2018 yılında ortaokul öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal beceri düzeylerini incelediği çalışmada, çocukların sosyal beceri düzeylerinin anne eğitim durumu ile ilişkisine baktığında anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir.

Tablo 25. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal beceri puanlarının baba eğitim durumuna göre dağılımı

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	Ortanca	KW	p	Açıklama
Fen	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	6	142.33	23.27	136.50	0.042	0.979	Fark yok
	Lise mezunu	22	136.77	26.88	138.50			
	Üniversite mezunu ya da üstü	18	126.85	22.42	138.50			
Sosyal	İlkokul ya da Ortaokul mezunu	5	146.00	16.05	150.00	2.248	0.325	Fark yok
	Lise mezunu	21	144.29	28.87	155.00			
	Üniversite mezunu ya da üstü	11	152.91	38.71	168.00			

Tablo 25’te fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin baba eğitim durumuna göre sosyal beceri dağılımları görülmektedir. Öğrencilerin puan dağılımlarını saptamak için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Yapılan araştırmada sosyal beceri ve baba eğitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

İlgın, 2018 yılında okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, çocukların sosyal beceri düzeylerinin babalarının öğrenim düzeyinden etkilenmediğini ortaya çıkarmıştır. Kısa, 2018 yılında ortaokul öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal beceri düzeylerini incelediği çalışmada, çocukların sosyal beceri düzeyleri ile baba eğitim durumu arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ve babası lise üstü mezunu olan öğrencilerin sosyal becerilerinin daha yüksek çıktığını bulmuştur. Kaymakçı, 2014 yılında yapmış olduğu çalışmada, örneklem grubunu oluşturan 4. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını bulmuştur. Yine Güven, 2017 yılında, 12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki

ilişkiyi incelediği çalışmada baba eğitim durumuna göre sosyal beceri düzeylerinde anlamlı bir fark bulmamıştır.

4.5. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE ve SBDÖ puanları arasındaki ilişki

Araştırmanın beşinci alt amacı “Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE puanları ve SBDÖ puanları arasında bir ilişki var mıdır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmada fen ve sosyal yetenek gruplarına göre ayrılan öğrencilere uygulanan Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri ve Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği’nden elde edilen veriler analiz edilerek tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE ve SBDÖ puanları arasındaki ilişki

	KÖSE		SY	YG	SK	AY
Fen	TSB	r	-0,063	-0,041	0,019	0,130
		p	0,678	0,789	0,900	0,389
	IBB	r	-0,116	0,068	0,108	-0,013
		p	0,442	0,656	0,473	0,933
	GIY	r	0,080	-0,064	0,070	-0,001
		p	0,599	0,672	0,646	0,996
	KKE	r	0,080	-0,030	-0,043	0,032
		p	0,597	0,846	0,776	0,832
	BB	r	0,024	-0,067	-0,012	-0,010
		p	0,875	0,660	0,937	0,946
Sosyal	TSB	r	0,094	-0,114	-0,021	0,020
		p	0,581	0,501	0,901	0,906
	IBB	r	-0,014	-0,034	-0,121	0,158
		p	0,937	0,842	0,475	0,352
	GIY	r	0,008	-0,014	-0,135	0,100
		p	0,961	0,934	0,427	0,556
	KKE	r	0,140	-0,177	-0,217	0,237
		p	0,410	0,295	0,198	0,159
	BB	r	0,113	-0,048	-0,129	0,078
		p	0,505	0,780	0,447	0,648

Tablo 26 incelendiğinde 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıf fen ve sosyal yetenek grubunda yer alan öğrencilerin Sosyal Beceri Değerlendirme Ölçeği (SBDÖ) ve Kolb Öğrenme Stilleri Envanteri (KÖSE) alt boyutlarından aldıkları puanlar görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin KÖSE puanları ve SBDÖ puanları arasındaki ilişkiyi ölçmek için korelasyon testi yapılmıştır. Yapılan korelasyon testi sonucunda bireylerin öğrenme stilleri ile sosyal becerileri arasında istatistiksel olarak

anlamalı bir ilişki bulunmamıştır. Temel eğitim programlarında yer alan sosyal beceri eğitiminin, gerçek yaşamla arasında yeterli bağı kurulabilmek ve öğretim sürecinde kalıcılığı artırmak için desteklenmesi gerekmektedir. Verilen teorik bilginin yanında, kazandırılması hedeflenen sosyal yeterlik davranışları, öğrencilerin bu davranışları günlük yaşamlarında da kullanabilmeleri için teşvik edilmelidir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıf toplam 83 öğrenciden oluşan örneklem grubunun 46 kişisi fen yetenek, 37 kişisi ise sosyal yetenek grubunda yer almaktadır. Araştırmaya katılan fen yetenek grubundaki öğrencilerin KÖSE alt boyut puanlarına göre 46 kişiden 6 kişi yerleştiren öğrenme stiline, 22 kişi ayırtıran öğrenme stiline, 10 kişi değiştiren öğrenme stiline ve 8 kişinin ise özümseyen öğrenme stiline sahip oldukları tespit edilmiştir. Sosyal Yetenek grubundaki bireylerin KÖSE alt boyutları incelendiği zaman ise; 37 kişiden 8 kişi yerleştiren öğrenme stiline, 20 kişi ayırtıran öğrenme stiline, 5 kişi özümseyen öğrenme stiline ve 4 kişi ise değiştiren öğrenme stiline sahiptir. Bu sonuçlara bakıldığında 4., 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin büyük bir bölümünün ayırtıran öğrenme stiline olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin SBDÖ'den elde ettikleri bulgular incelendiğinde, fen yetenek öğrencilerinin sosyal yetenek öğrencilerine göre SBDÖ alt boyut puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında sosyal yetenek grubunda yer alan öğrencilerin kendini kontrol etme becerileri, fen yetenek öğrencilerine göre daha yüksek değerler vermiştir.

Fen ve sosyal yetenek grubunda yer alan öğrencilerin somut yaşantı, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşantı puanları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin yansıtıcı gözlem puanlarına göre cinsiyet değişkeni değerlendirildiğinde sosyal yetenek grubunda anlamlı sonuçlar elde edilmezken, fen yetenek grubu öğrencilerinin yansıtıcı gözlem puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin sosyal becerilerinin cinsiyet faktörü ile ilişkisine bakıldığında, fen ve sosyal yetenek grubu öğrencilerinde anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Fen ve sosyal yetenek grubunda yer alan öğrencilerin somut yaşantı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma puanlarının yaş faktörü ile arasındaki ilişkiye bakıldığında; anlamlı sonuçlar elde edilmemiştir. Sosyal yetenek grubu öğrencilerin

aktif yaşantı puanları ile yaş faktörü arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı sonuçlar elde edilmiştir. Öğrencilerin sosyal becerilerinin yaş faktörü ile ilişkisi incelendiğinde fen yetenek grubunda anlamlı sonuçlar elde edilirken, sosyal yetenek grubu öğrencilerinin sosyal beceri ve yaş dağılımı arasında anlamlı bir farklılık elde edilememiştir.

Her iki yetenek grubundaki öğrencilerin yansıtıcı gözlem ve soyut kavramsallaştırma puanlarının anne eēitim durumu ile arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı sonuçlar bulunmamıştır. Fen grubunda yer alan öğrencilerin somut yaşantı puanları ile anne eēitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı sonuçlar elde edilirken, sosyal yetenek grubu öğrencilerinin somut yaşantı puanları ile anne eēitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Fen grubunda yer alan öğrencilerin aktif yaşantı puanları ile anne eēitim durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında anlamlı sonuçlar bulunmazken, sosyal yetenek grubunda yer alan öğrencilerin aktif yaşantı puanları ile anne eēitim durumu arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Fen ve sosyal yetenek grubunda yer alan öğrencilerin sosyal becerilerinin anne eēitim düzeyi ile arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı sonuçlar elde edilmemiştir.

Fen ve sosyal yetenek grubunda yer alan öğrencilerin somut yaşantı, yansıtıcı gözlem, soyut kavramsallaştırma ve aktif yaşantı puanlarının baba eēitim düzeyi ile arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı sonuçlar elde edilmemiştir. Fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin sosyal becerilerle baba eēitim düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde anlamlı sonuçlar elde edilmemiştir.

Çalışmanın son alt amacı doērultusunda fen ve sosyal yetenek öğrencilerinin KÖSE puanları ve SBDÖ puanları arasındaki ilişkinin incelenmesiyle elde edilen bulgular, öğrencilerin sosyal becerilerinin öğrenme stillerinden etkilenmediēini ortaya koymaktadır.

5.2. Öneriler

Çalışmada alt amaçlar doērultusunda çözümlenen verilerle sonuca gidilmiş, ve sonuçlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öneriler, çalışma sonucuna göre ve yeni araştırmalara göre ayrı ayrı yapılmıştır. Yapılan çalışmanın bulgular, tartışma ve sonuç bölümlerine bakıldığında, fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin sosyal becerilerinin öğrenme stillerinden etkilenmediēi anlaşılmıştır. Bu sonuçtan yola

çıkarak geliştirilen önerilerin her iki yetenek grubuna önerilmesi oldukça önem taşımaktadır.

- Araştırmada fen yetenek öğrencilerinin SBDÖ alt boyutlarını benzer oranda kullandığı tespit edilirken, sosyal yetenek öğrencilerinin daha çok kendini kontrol etme becerilerinde yüksek sonuç verdiği görülmüştür. Bu bağlamda öğrencilerin yetenek gruplarına göre sosyal becerilerini doğru bir biçimde kullanmayı öğretme amacı güden yeni eğitim programları geliştirilebilir.

- Öğrencilerin büyük çoğunluğunun ayrıştıran öğrenme stilinde olmasından dolayı eğitim ve öğretim faaliyetleri düzenlenirken deneyimleyerek, yaparak ve hissederek öğrenmeyi gerçekleştirecek çalışmaların sağlanması, bireylerde kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirirken verimliliği de artıracaktır.

- Araştırmada fen ve sosyal yetenekli bireylerin sosyal becerilerinin öğrenme stillerinden etkilenmediği sonucuna varılmıştır. Bu sonuçtan hareketle, öğrencilere yönelik eğitim ve öğretim faaliyetleri düzenlenirken teorik bilgi yanında, kazandırılması hedeflenen sosyal yeterlik davranışlarının, günlük yaşama transferinin desteklenmesinin ve teşvikinin olumlu sosyal gelişime katkı koyacağı düşünülmektedir.

- Araştırma sonuçları doğrultuda daha geniş kapsamlı çalışmalar yapıp sosyal beceri davranışlarının günlük yaşamla ilişkilendirme ve öğrenilen sosyal beceri davranışlarının kullanılmasının sağlanması adına eğitim planlanmaları yapılabilir.

- Yapılan literatür taramasında öğrencilerin akademik benliklerine göre değerlendirildiği az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu bağlamda öğrencileri akademik performansları açısından değerlendirecek çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

- Öğrenme stilleri, örneklem yapısına ve çalışmanın yapıldığı kültüre bağlı olarak değişebilmektedir. Bu nedenle farklı özelliklere sahip örneklem gruplarında öğrenme stillerini belirleyen çalışmalar yapılabilir.

- Araştırmada öğrencilerin anne eğitim düzeyine göre öğrenme stillerinde farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda annelere yönelik yeni eğitim programları geliştirilip öğrencilerin öğrenme stillerinin keşfedilmesine katkı sağlanabilir.

- Öğrencilerin akademik benliklerine göre öğrenme stillerinin değerlendirildiği sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Bu konuda daha fazla araştırmaya gereksinim duyulmaktadır.

- Bu araştırma 9-13 yaş grubu çocuklar üzerinde yürütülmüştür. Farklı yaş grupları üzerinde de (örneğin ortaokul ve lise öğrencileri) benzer bir araştırma yapılabilir.

- Çalışmada “Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği”nin belirli alt boyutları kullanılmış ve fark anlamlı bulunmuştur. Bu ölçme aracını oluşturan tüm alt ölçekler kullanılarak yeni bir araştırma yapılabilir.

- Fen ve sosyal yetenekli öğrencilerin öğrenme stilleri ile farklı değişkenler (örneğin sosyal uyum, benlik kavramı, özyeterlilik, görsel algı gibi) arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalar yapılabilir.

- Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun ayrıştıran öğrenme stilinde olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedenleri araştırılabilir.

- Ülkemizde yapılan araştırmalar incelendiğinde, bireylerin akademik performanslarına göre sosyal becerilerini inceleyen çalışma sayısının oldukça az olduğu görülmüştür. Bu nedenle insanların sosyal bir varlık olduğunu göz önünde bulundurarak farklı yetenek ve başarılar karşılaştırılabilir.

- Yapılan literatür taramasında bireylerin akademik benlik kavramlarına göre sosyal becerilerinin değerlendirildiği çalışmalara rastlanmamıştır. Bireylerin akademik performanslarına göre sosyal beceri düzeylerini tespit edecek çalışmalar yapılabilir.

- Öğrencilerin öğrenme stilleri belirlenerek, derslerin öğrencilerin öğrenme tercihi profillerine göre planlanması sağlanabilir.

- Bireylerin sosyal beceri düzeyleri çalışmanın yapıldığı örneklem yapısına ve kültüre bağlı olarak değişebilmektedir. Bu nedenle sosyal beceri düzeyleri ile ilgili daha net bilgiler elde edebilmek için bu konuda ek araştırmalara gereksinim duyulmaktadır. Yapılacak çalışmalar, bireyin toplumsal yaşama uyum sağlayabilmesine ve içinde bulunduğu sosyal çevre ile etkileşimini artıran istendik davranışların gelişmesine katkı sağlanması açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adatepe, E. (2014). *Ortaokul 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile çalışma alışkanlıkları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi, İstanbul.
- Ağca, R.K. (2006). *Hipermedya ortamlarda öğrenme stillerine dayalı farklı gezinti yapılarının öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Akçamete, G. ve Avcıoğlu, H. (2005). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin (7-12 yaş) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Aksoy, F. (2018). Okul öncesi dönemdeki gelişimsel yetersizliği olan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri okula uyumlarını yordar mı?. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 91-105.
- Altun, H. ve Yılmaz, S. (2016). İlköğretim matematik öğretmenliği lisans öğrencilerinin türev konusundaki akademik başarıları ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 161-182.
- Arseven, D.A. (1979). *Akademik benlik tasarımı ile akademik başarı arasındaki ilişki konusunda bir inceleme*. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi. Hacette Üniversitesi, Ankara.
- Arslan, B. ve Babadoğan, C. (2015). İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stillerinin akademik başarı düzeyi, cinsiyet ve yaş ile ilişkisi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 21, 35-48.
- Arslan, H. ve Uslu, B. (2014). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 39(173).
- Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(1), 41-61.
- Aslan, C. (2013). İşitme engelli öğrencilerin öğrenme stilleri üzerine bir araştırma. *Turkish Journal of Education*, 2(2), 4-15.
- Aşkar, P. ve Akkoyunlu, B. (1993). Kolb öğrenme stili envanteri. *Eğitim ve Bilim*, 87(17): 37-47.

- Avcioğlu, H. (2007). *Etkinliklerle sosyal beceri öğretimi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Avcioğlu, H. (2007). Sosyal becerileri değerlendirme ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması (4-6 yaş). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Babacan, E. (2010). *Başlangıç piyano eğitiminde algısal öğrenme stillerinin uygulanabilirliği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Babadoğan, C. ve Gürkan, T. (2002). Sorgulayıcı öğretim stratejisinin akademik başarıya etkisi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(2), 149-180.
- Bacanlı, H. (2014). *Sosyal Beceri Eğitimi*. Pegem Akademi, Ankara.
- Baştuğ, M. (2007). *Beyin temelli öğrenme kuramının ilköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler öğretiminde kullanılması*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Bayrakçı, M. (2007). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(10).
- Beşoluk, Ş. ve Önder, İ. (2010). Öğretmen adaylarının öğrenme yaklaşımları, öğrenme stilleri ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(2).
- Bodur, Ş. (2016). *Ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile fen konularını günlük yaşamla ilişkilendirme becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Giresun Üniversitesi, Giresun.
- Bolat, M. (2015). *Müzik eğitiminin üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkisi*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Bower, G.H. and Hilgard, E.R. (1981). *Theories of learning*. Prentice-Hall.
- Boyacı, K. (2005). *İlköğretim 6. 7. ve 8. sınıf fen ve teknoloji öğretim programı, programın uygulamasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Boydak, A. (2015). *Öğrenme stilleri*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Bozkurt, O. ve Zülküf, O. (2016). Türkiye'de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(35).
- Brassell, S.C., Eglinton, G., Marlowe, I.T., Pflaumann, U. and Sarnthein, M. (1986). Molecular stratigraphy: A new tool for climatic assessment. *Nature*, 320(6058), 129.

- Bray, B. and McClaskey, K. (2014). *Make learning personal: The what, who, wow, where, and why*. Corwin Press.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Can, M. Ve Şahin, Ç. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının fene ve fen öğretimine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2).
- Can, Ş. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(41).
- Cevher, A.Y. (2017). *Öğrenme stilleri konusunda yapılmış akademik çalışmaların incelenmesi: Sistematik derleme*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Christensen, L.B., Johnson, R.B. and Turner, L.A. (2010). *Research methods, design, and analysis* (11. bs.). Boston: Allyn and Bacon.
- Çakır, E. (2017). Ters yüz sınıf uygulamalarının fen bilimleri 7. sınıf öğrencilerin akademik başarı, zihinsel risk alma ve bilgisayarca düşünme becerileri üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Çetin, F., Kaymak, D., Bilbay, A. (2003). *Çocuklarda sosyal beceriler*. Epsilon Yayınları.
- Çiftçi, İ. ve Sucuoğlu, B. (2003). *Sosyal beceri öğretimi*. Ankara: Kök Yayınları.
- Çubukçu, Z. ve Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Bilgi/Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 155-174.
- De Bello, T.C. (1990). Comparison of eleven major learning styles models: Variables, appropriate populations, validity of instrumentation, and the research behind them. *Reading, Writing, and Learning Disabilities*, 6(3), 203-222.
- De Montigny, F. and Lacharite, C. (2005). Nursing theory and concept development or analysis perceived parental efficacy: Concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*, 49(4), 387-396.
- Debernardi, N.R. (2012). *Problematic internet use: Exploring the roles of attachment and social competency*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Missouri-Kansas City Üniversitesi, Kansas.

- Demir, M.K. (2006). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ve sosyal bilgiler öğretimi. Eurasian Journal of Educational Research (EJER), (23).*
- Doğruseven, E. (2015). *Ön ergenlerin internet bağımlılığının yalnızlık, sosyal beceri ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. Yüksek lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.*
- Dowrick, P.W. (1986). *Social survival for children.* Brunner/Mazel.
- Dunn, R., Dunn, K. and Price, G.E. (1979). Identifying individual learning styles. *Student learning styles: Diagnosing and prescribing programs*, 39-54.
- Ekinci Vural, D. (2006). *Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.*
- Eski, R. (2015). *Ortaöğretim psikoloji ders kitabı.* MEB Devlet Kitapları. 1. Baskı Ankara: Başak Yayıncılık.
- Eyüboğlu, F. (2010). Eğitimde stil kavramına ilişkin bir inceleme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 569-592.
- Felder, R.M. and Silverman, L.K. (1988). Learning and teaching styles in engineering education. *Engineering education*, 78(7), 674-681.
- Fidan, N. (1996). *Learning and teaching at school.* Ankara: Alkım Yayınevi.
- Franca-Freitas, M.L.P.D, Prette, A.D. and Prette, Z.A.B.D. (2014). Social skills of gifted and talented. *Estudos de Psicologia*, 19(4).
- Gagne, R.M. ve Newell, J.M. (1970). *The conditions of learning.*
- Gencel, İ.E. (2006). *Öğrenme stilleri, deneyimsel öğrenme kuramına dayalı eğitim, tutum ve sosyal bilgiler program hedeflerine erişimi düzeyi. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.*
- Gencel, İ.E. (2007). *Kolb'un deneyimsel öğrenme kuramına dayalı öğrenme stilleri envanteri-III'ü Türkçeye uyarlama çalışması.*
- Given, B.K. (1996). Learning styles: A synthesized model. *Journal of Accelerative Learning and Teaching*, 21, 9-42.
- Gök, N. (2017). *Ergenlerde problemlerli internet kullanımı, kişilik özellikleri ve sosyal beceri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.*

- Göktaş, İ. (2015). *Aile katılımı ve sosyal beceri eğitimi programlarının tek başına ve birlikte 4-5 yaş çocuklarının sosyal becerileri ve anne-çocuk ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Grasha, A. F. (1996). *Teaching with style*.
- Güler, Z. (2015). Kolb'un yaşantısal öğrenme kuramı kapsamında Eskişehir Meslek Yüksekokulu Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı öğrencilerinin stajlarının değerlendirilmesi ve öneriler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 615-633.
- Gümüş, H., Yenen, İ. ve Özyürek, A. (2018). Ergenlerin sosyal beceri ve okula yönelik öfke düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1).
- Gürşimşek, I., Girgin, G. ve Vural, D.E. (2006). 5-6 yaş çocukları ile annelerine verilen destekleyici eğitimin çocukların gelişimine etkisinin incelenmesi. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER)*, (25).
- Güven, E. (2017). *12-14 yaş grubu çocukların müziğe ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Güven, M. (2004). *Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Güven, M. ve Kürüm, D. (2006). Öğrenme stilleri ve eleştirel düşünme arasındaki ilişkiye genel bir bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1).
- Hargie, O. (1986). *The handbook of communication skills*. Psychology Press.
- Hasırcı, Ö.K. (2006). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğrenme stilleri: Çukurova Üniversitesi örneği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 2(1), 15-25.
- Ibia, I.E. and Ekott, I.B. (2013). Internet usage and the development of social skills among youths in Akwa Ibom State, Nigeria. *Sociology and Anthropology*, 1(2), 65-71.
- Ilgın, T.İ. (2018). *Okul öncesi çocukların sosyal beceri düzeyleri ve sosyal değer kazanımları ile ebeveyn sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi, Karabük.
- Işık, G. (2011). *İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme becerileri arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi.

- Jonassen, D.H. and Grabowski, B. (1993). *Individual differences and instruction*. New York: Allen & Bacon.
- Karakaş, S. (2018). *Ortaöğretim psikoloji ders kitabı*. MEB Devlet Kitapları. Ankara: Koza.
- Karataş, E. (2004). *Bilgisayara giriş dersini veren öğretmenlerin öğretme stilleri ile dersi alan öğrencilerin öğrenme stillerinin eşleştirilmesinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karateke, B. (2016). *Üstün Yetenek Potansiyeli Olan Çocuklara Uygulanan Sosyal Beceri Eğitim Programının Sosyal Beceri Gelişimine Etkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kaya, Z. (2012) *Öğrenme ve öğretme kuramlar, yaklaşımlar, modeller*. Ankara: Pegem A.
- Kayacık, E. (2013). *Öğrencilerin kolb öğrenme stillerine göre çalışma alışkanlıkları, ödev yapma motivasyonları ve stilleri üzerine bir çalışma*. Yüksek Lisans Tezi. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Kaymakcı, G. (2014). *Ortaokul öğrencilerinin problem çözme, bilimsel süreç becerileri ve öğrenme stillerinin bazı değişkenlere göre araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Keleş, E. ve Çepni, S. (2006). Beyin ve öğrenme. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 3(2), 66-82.
- Kenç, M. F. ve Oktay, B. (2002). Akademik benlik kavramı ve akademik başarı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 27(124).
- Kısa, Ö. (2018). *Ortaokul öğrencilerinde yalnızlık ve sosyal beceri düzeyleri ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Kiper, S. (2016). *Anaokuluna devam eden 48-71 ay aralığındaki çocukların yaratıcılık düzeyleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Çag Üniversitesi, Mersin.
- Kolay, B. (2008). *Öğretim stillerinin farklı öğrenme stillerine sahip 6. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi başarısı arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kolb, D.A. (1981). *Learning styles and disciplinary differences*. San Francisco, California: Jossey Bass Inc.

- Korkmaz, H. ve Kaptan, F. (2001). Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(20).
- Kurt, H., Ekici, G., Gökmen, A., Aktaş, M. ve Aksu, Ö. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin biyoloji laboratuvarı sınıf çevresine ilişkin algılarına öğrenme stillerinin etkisi. *Turkish Studies*, 8(6), 157-177.
- Kuzgun, Y. (2006). *Mesleki ve teknik öğretim kurumları ve meslekler rehberi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Ladd, G.W. (2005). Peer rejection, aggressive or withdrawn behavior, and psychological maladjustment from ages 5 to 12: An examination of four predictive models. *Child development*, 77(4), 822-846.
- Matson, J.L., Matson, M.L. and Rivet, T.T. (2007). Social-skills treatments for children with autism spectrum disorders: An overview. *Behavior modification*, 31(5), 682-707.
- McCarthy, B. (1990). Using the 4MAT system to bring learning styles to schools. *Educational Leadership*, 48(2), 31-37.
- MEB (2005). *İlköğretim fen ve teknoloji dersi (6-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB (2018). *36-48 aylık çocuklar için sosyal beceri destek eğitimi etkinlik kitabı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Michelson, L., Mannarino, A.P., Marchione, K.E., Stern, M., Figueroa, J. and Beck, S. (1983). A comparative outcome study of behavioral social-skills training, interpersonal-problem-solving and non-directive control treatments with child psychiatric outpatients. *Behaviour research and therapy*, 21(5), 545-556.
- Mutluay, Y. (2018). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin medya ve teknoloji kullanımlarına yönelik tutumları ile e-öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Orak, Z. (2015). *Türkiye'de akademik başarı değişkeni alanında yapılan öğrenme stilleriyle ilgili çalışmaların incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Ögel, K., Tarı, I. ve Eke, C.Y. (2006). *Okullarda suç ve şiddeti önleme*. İstanbul: Yeniden Yayınları.

- Özbek, D. ve Ayvacı, H. Ş. (2014). Fen bilimleri dersi 2013 öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri (Ordu ili örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 204, 214-231.
- Özden, Y. (2014). *Öğrenme ve öğretme* (12. baskı). Ankara: Pegem A.
- Özer, D. (2010). *İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Özgen, K., Ay, M., Kılıç, Z., Özsoy, G., ve Alpay, F.N. (2017). Ortaokul öğrencilerinin öğrenme stilleri ve matematiksel problem çözmeye yönelik tutumlarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(41), 215-244.
- Özyürek, A., Begde, Z. ve Yavuz, N.F. (2014). Okul öncesi çocukların sosyal becerileri ile yakın çevresindeki yetişkin etkileşimleri arasındaki ilişki. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 16(2).
- Pourfeiz, J. (2014). *The relationship between prosocative english teacher's multiple intelligences, emotional intelligences, learning styles and their academic achievement*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara..
- Privitera, G. J. (2014). *Research methods for the behavioral sciences*. London: Sage Publications.
- Reinert, H. (1976). One picture is worth a thousand words? Not necessarily!. *Modern Language Journal*, 160-168.
- Sahlı, E.M. (2018). *Endonezya'da iki farklı okulda okul öncesi çocukların sosyal beceri gelişimi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Sapancı, A. (2014). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *E-AJI (Asian Journal of Instruction)*, 2(2).
- Schmeck, R.R. (2013). *Learning strategies and learning styles*. New York: Springer Science and Business Media.
- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Gönül Yayıncılık.
- Süral, S. (2014). Beyin temelli öğrenme yönteminin öğrencilerin fen bilimleri dersinin erişimine etkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(4), 33-42.
- Şener, N. (2013). *Sosyal bilgiler dersi öğrenme ortamlarında çoklu zekâ uygulamalarının incelenmesi*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Şentürk, S.S. (2010). *Liseli ergenlerin yalnızlık algısının sosyal beceri, benlik saygısı ve kişilik özellikleri bağlamında değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Şimşek, N. (2002). BİG 16 öğrenme biçimleri envanteri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1(1), 33-47.
- Şimşek, Ö. (2007). *Marmara öğrenme stilleri ölçeği'nin geliştirilmesi ve 9-11 yaş çocuklarının öğrenme stillerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Topses, G. ve Serin, N.B. (2012). *Psikolojik danışma ve kişilik kuramları*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Topuz, F. (2014). *Öğrenme stillerinin ve eleştirel düşünme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Fen bilgisi öğretmen adayları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi, Amasya.
- Tutkun, A. (2012). *Okul öncesi çocukların sosyal becerilerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Tuzcu, Ö. (2016). *Piyano eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme ve öğrenme stilleri ile akademik başarı arasındaki ilişki*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Usta, A. (2006). *İlköğretim fen bilgisi derslerinde öğrenme stillerine dayalı öğretim etkinliklerinin öğrenci erişimi ve tutumlara etkisi*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Uygungül, Ö. (2016). *Yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin öğrenme stillerine göre sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına, akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Uzun, A. (2006). *Üstün veya özel yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Üredi, L. ve Güven, Y. (2007). İlköğretim I. ve II. kademe öğretmenlerinin öğretim stili tercihlerine göre öğretmenlik mesleğine ilişkin algılarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(26), 163-179.
- Veznedaroğlu, R.L. ve Özgür, A.O. (2005). Öğrenme stilleri: Tanımlamalar, modeller ve işlevleri. *İlköğretim Online*, 4(2).
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi* (3. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Yıldırım, S. (2012). Teacher support, motivation, learning strategy use, and achievement: A multilevel mediation model. *The Journal of Experimental Education*, 80(2), 150-172.
- Yüksel, G. (2017). Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerine etkisi. *Pegem Atıf İndeksi*, 349-395.

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

DEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Cinsiyet: () Kız () Erkek
2. Yaş:
3. Anne Öğrenim Düzeyi () Okur-yazar değil () İlkokul mezunu
() Ortaokul mezunu () Lise mezunu
() Üniversite mezunu () Master/Doktora
4. Baba Öğrenim Düzeyi () Okur-yazar değil () İlkokul mezunu
() Ortaokul mezunu () Lise mezunu
() Üniversite mezunu () Master/Doktora

Ek 2. Akademik Benlik Kavramı Ölçeği

AKADEMİK BENLİK KAVRAMI ÖLÇEĞİ

Bu ölçek yetenek ve ilgilerinizi daha iyi anlamanıza ve bu yolla okul ve ders seçiminize yardımcı olmak amacı ile geliştirilmiştir. Ölçekte yetenek ve ilgi alanlarınızı yansıtan faaliyetleri ne kadar başarı ile ve ne derece sıklıkla yaptığınızı ya da o işi yapmaktan ne derece hoşlandığınızı soran sorular bulunmaktadır. Sizden istenen, bu soruları dikkatle okuyup, her faaliyeti veya işi ne derece başarı ile yapabildiğinizi veya o işten ne derece hoşlandığınızı cevap kağıdında ilgili sorunun altındaki aralığı karalamak suretiyle belirtmenizdir.

		Hiçbir zaman	Ara sıra	Sık Sık	Her zaman
1.	Satranç öğrenmek için çaba sarf ediyor musunuz?				
2.	Bir aletin (örneğin, saatin) çok küçük bir parçasını (vidasını) yerine kolayca yerleştirebilir misiniz?				
3.	Gelecekte kendinizi, laboratuarda araştırmacı olarak düşlediğiniz oldu mu?				
4.	Bir kente gittiğinizde, müzeleri, tarihi yerleri gezer misiniz? (gezmek ister misiniz)				
5.	Çeşitli atasözlerinin ve özdeyişlerin nereden çıktığını araştırmak ister misiniz?				
6.	İnsanların ne düşündüklerini ve ne hissettiklerini incelemekten hoşlanır mısınız?				
7.	Fen derslerinde öğrendiğiniz ilke ve kuralları evinizdeki sorunların çözümünde kullanır mısınız?				
8.	Yeni öğrendiğiniz yabancı dildeki sözcükleri bir cümlede kullanmaya çalışır mısınız?				
9.	Fen bilgisi ile ilgili problemleri çözmekten hoşlanır mısınız?				
10.	Bir bilyeyi, başka bir bilye ile vurarak, istediğiniz hedefe gönderebilir misiniz?				
11.	Büyük coğrafya keşiflerini anlatan bir televizyon dizisini izlemekten hoşlanır mısınız?				
12.	Tarih ve coğrafya derslerinde okutulan konuları kolay öğrenebiliyor musunuz?				
13.	Bilimsel proje sergilerini gezer misiniz? (Gezmek ister misiniz)				
14.	İnsanların gazetelerde hangi haberleri merakla okuduklarını araştırmak ister misiniz?				
15.	Tarih romanları okumaktan hoşlanır mısınız?				
16.	Televizyonda bilimsel buluşları anlatan belgesel programları izler misiniz?				
17.	Bir pastayı veya böreği, eşit olarak ve düzgün biçimde kesebilir misiniz?				
18.	“Çocuklarda yaratıcılık” başlıklı bir makaleyi okumak ister misiniz?				
19.	Çevrenizdeki insanların davranışlarının nedenlerini merak edip araştırır mısınız?				
20.	Uzay araçlarının, roketlerin evrimini gösteren bir sergiyi izlemek ister misiniz?				
21.	Ünlü toplum liderlerinin hayatını anlatan eserleri okumak veya filmleri izlemek ister misiniz?				
22.	Küçük bir şeklin (örneğin bir çiçek resminin) içini, dışarı taşırmadan sulu boya ile boyayabilir misiniz?				

Ek 3. Kolb Öğrenme Stili Envanteri

KOLB ÖĞRENME STİLİ ENVANTERİ

Aşağıda her birinde dörder cümle bulunan on iki tane durum verilmektedir. Her durum için size en uygun cümle 4, ikinci uygun olana 3, üçüncü uygun olana 2, en uygun olana ise 1 puan vererek ilgili seçeneğin sonundaki kutuya yazınız. Lütfen seçenekleri kendi arasında okuduktan sonra, en uygun olanından itibaren 4-3-2-1 rakamlarını birer defa kullanmak şartıyla yazınız.

4- En Uygun Olan

3- Uygun Olan

2- Az Uygun Olan

1- En az Uygun Olan

		Uygunluk Derecesi (4, 3, 2, 1)
1		
	a. Öğrenirken, duygularımı kullanmaktan hoşlanırım (yani; dokunmak veya hissetmekten hoşlanırım).	
	b. Öğrenirken, izlemekten ve dinlemekten hoşlanırım.	
	c. Öğrenirken fikirler üzerine düşünmekten hoşlanırım.	
	d. Yaparak uygulayarak öğrenmekten hoşlanırım.	
2		
	a.En iyi duygularımı ve sezgilerimi kullandığımda öğrenirim.	
	b. En iyi dikkatlice dinlediğimde ve izlediğimde öğrenirim.	
	c. En iyi öğrenilecek konunun mantığını anlamaya çalıştığımda öğrenirim.	
	d. En iyi kendim öğrenmeye çaba harcadığımda öğrenirim.	
3		
	a.Öğrenirken güçlü duygu ve tepkilerle hareket ederim (öğrenmeye karşı çok istekli ve arzulu olurum).	
	b. Öğrenirken sessiz ve çekingen olurum (öğrenirken duygularımı belli etmem gözlemlerim).	
	c. Öğrenirken çok yönlü düşünürüm.	
	d. Öğrenirken yaptığım işten kendimi sorumlu hissederim.	
4		
	a.En iyi duygularımı birlikte kullandığımda öğrenirim (Dokunarak, hissederek daha iyi öğrenirim).	
	b. En iyi izleyerek öğrenirim.	
	c. En iyi düşünerek (kendi mantığımla anlamaya çalıştığımda) öğrenirim.	
	d. En iyi yaparak öğrenirim.	
5		
	a.Öğrenirken yeni deneyimlere açık olurum (yeniliklere hemen uyum sağlarım).	
	b. Öğrenirken anlatılan konuyu farklı bakış açılarıyla değerlendiririm.	
	c. Öğrenirken konuyu çözümlemekten (alt parçalarına ayırmaktan) hoşlanırım.	
	d. Öğrenirken denemekten (öğrenirken uygulamaktan) hoşlanırım.	
6		
	a.Öğrenirken sezgisel biriyim (yani açıkça söylenmeyeni de fark ederim).	
	b. Gözlem yaparak öğrenen biriyim.	
	c. Mantıklı düşünerek öğrenen biriyim.	
	d. Öğrenirken hareket eden biriyim (yani öğrenirken ayağımı sallarım, kalemle oynarım).	

Ek 3. Kolb Öğrenme Stili Envanteri (Devam)

		Uygunluk Derecesi (4, 3, 2, 1)
7		
	a.En iyi arkadaşım ile birlikte olduğumda öğrenirim (arkadaşlarımla birlikte olmaktan hoşlanırım).	
	b. En iyi gözlemlediklerimden öğrenirim.	
	c. En iyi ispatlanmış doğrular ve kurallardan öğrenirim.	
	d. En iyi uygulama ve denemelerden öğrenirim.	
8		
	a.Öğrenirken kişisel olarak o işin bir parçası olurum (öğrenirken yaptığım işle bütünleşirim).	
	b. Öğrenirken işleri yapmak için acele etmem (öğrenirken sabırlı biriyim).	
	c. Öğrenirken ispatlanmış doğrular ve fikirlerden hoşlanırım.	
	d. Öğrenirken çalışmamdaki sonuçları görmekten hoşlanırım.	
9		
	a.En iyi duygularıyla algıladığım zaman öğrenirim (yani o işin içinde olduğum zaman öğrenirim).	
	b.En iyi gözlemlerime dayandığım zaman öğrenirim.	
	c.En iyi öğrendiklerimi kendi fikirlerimi oluşturduğum zaman öğrenirim.	
	d. En iyi öğrendiklerimi uyguladığım zaman öğrenirim.	
10		
	a. Öğrenirken kabul eden biriyim (yani yeniliklere açığım ve çabuk uyum sağlarım).	
	b. Öğrenirken çekingen biriyim (derse katılmaktan çok gözlemlemeyi severim).	
	c. Öğrenirken akılcı biriyim (öğrendiklerimi mantığa uydurmayı severim).	
	d. Öğrenirken sorumlu biriyim (öğrendiklerimden kendimi sorumlu hissederim).	
11		
	a.Öğrenirken derse katılırım.	
	b. Öğrenirken gözlemlemekten hoşlanırım.	
	c. Öğrenirken anlatılanları değerlendiririm.	
	d. Öğrenirken aktif olmaktan hoşlanırım (yani araştırmaktan, incelemekten hoşlanırım).	
12		
	a.En iyi akılcı ve açık fikirli olduğum zaman öğrenirim (yani yeniliklere açık biriyim).	
	b. En iyi dikkatle anlatılanları dinlediğimde öğrenirim.	
	c. En iyi fikirleri çözümlemeye (alt parçalarına ayırmaya) çalışarak öğrenirim.	
	d. En iyi pratik olduğum zaman öğrenirim (yani işe yarayan bilgiyi öğrenmekten hoşlanırım).	

Ek 4. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği

SOSYAL BECERİLERİ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

YONERGE: Aşağıda çocukların sahip olması gereken sosyal beceriler verilmiştir. Her ifadeyi okuyup daha sonra değerlendirmeyi yaptığınız çocuğun sahip olduğu sosyal becerilerin karşısındaki duruma uygun olanına (X) işareti koyunuz. Gözleme olanagı bulamadığınız beceriyi boş bırakınız.

	Her zaman	Çok sık yapar	Genellikle yapar	Az yapar	Hiçbir zaman yapmaz
TEMEL SOSYAL BECERİLER					
Çevresinde gelişen olayları gözlemler (Çevresinde yer alan canlı ve cansız varlıklar ve bunların özellikleri hakkında veri toplayarak bilgi edinir.)					
Konuşurken, sözel anlatımının anlamını pekiştirmek ve tamamlamak için mimikler kullanır.					
Konuşurken, sözel anlatımının anlamını pekiştirmek ve tamamlamak için jestler kullanır.					
Birlikte olduğu insanlara karşı hissettiği duygulara göre arasındaki mesafeyi ayarlar(uzak ya da yakın durur).					
Başkalarıyla ilişkilerinde, karşısındakine duygularını aktarmak için bedensel teması kullanır(Sarılma, öpme, kucaklama, kolları tutma, sırtı tutma vb).					
İçinde bulunduğu ortama göre (başkalarıyla konuşurken, dinlerken) beden duruşunu sergiler.					
Başkalarıyla etkileşim halindeyken (başkalarıyla konuşurken, dinlerken) göz kontağı kurar.					
Daha önce neler söylediği sorulduğunda tekrar söyler.					
Kıyafet temizliğine dikkat eder.					
Başkaları konuşurken konuşmanın içeriğine uygun geri bildirimde bulunur.					
Eşyalarını (kalem, silgi, oyuncak vb.) başkalarıyla paylaşır.					
Başkalarıyla gerektiğinde işbirliği yapar.					
Başkaları konuşurken dinler.					
İLİŞKİYİ BAŞLATMA BECERİLERİ					
İlk tanıştığı kişilere kendisini tanıtır.					
Tanıdığı kişileri başkalarına tanıstırır.					
Tanıdığı kişilerle karşılaşınca gülümser.					
Tanıdığı kişilerle karşılaşınca selam verir(Sözlü ya da başıyla).					
Kendisinden farklı olan arkadaşlarıyla birlikte olur.					

Ek 4. Sosyal Becerileri Değerlendirme Ölçeği (Devam)

	Her zaman	Çok sık yapar	Genellikle yapar	Az yapar	Hiçbir zaman yapmaz
GRUPLA İŞ YAPMA BECERİLERİ					
Bir gruba katılmak için grup üyelerinden izin alır.					
Grup faaliyetlerine katılır.					
Grupta iş bölümüne uyar.					
Grupta sorumluluğunu yerine getirir.					
Sınıf arkadaşlarına oyun oynamayı teklif eder.					
Oynanmakta olan oyuna katılmayı teklif eder.					
Arkadaşlarına yeni oyunlar oynamayı teklif eder.					
KENDİNİ KONTROL ETME BECERİLERİ					
Karşısındakinin duygu durumuna göre uygun tepki verir.					
Aşırı sevinç, üzüntü, öfke, korku, gibi duygularını uygun şekilde ifade eder.					
Öfkesini başkalarına zarar vermeden ortaya koyar.					
Başkalarını rahatsız etmekten kaçınır.					
Başkalarıyla arasında olan farklılıkları konuşarak çözer.					
Başkalarıyla olan problemlerini kavga etmeden çözer.					
BİLİŞSEL BECERİLER					
İçinde bulunduğu sosyal ortama uygun davranışlar gösterir.					
Kendi yaptıklarını objektif olarak gözden geçirerek değerlendirir.					
Kendi kendine herhangi bir konu ile ilgili araştırma yapıp onun hakkında bilgi edinir.					
Başkalarını ikna edinceye kadar haklı olduğu bir konuyu savunur.					
Bir problemin çözümü için alternatifler üretir.					
Bir problemi çözer.					

ÖZ GEÇMİŞ

1991 yılında Güzelyurt'ta doğdu. İlköğrenimini Gönyeli İlkokulunda, orta öğrenimini Bayraktar Ortaokulu ve Lefkoşa Türk Lisesinde tamamladı. 2013 yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesinde Psikolojik Danışmanlık ve Rehber Öğretmenliği Ana Bilim Dalından mezun oldu. 2014 yılında Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programında yüksek lisans yapmaya başladı. 2015 yılından itibaren The American Future College'da rehber öğretmen olarak görev yapmaktadır.